Năm thứ tư — N° 89[illegible] | Mỗi số 0$06 | Thứ năm 4 Mai 1933

HAY DÙNG SỮA HIỆU

Đước nhà nam

Chủ nhiệm: NGUYỄN-PHAN-LONG

BÁO QUÁN VÀ TÒA SOẠN
12, Rue Lagrandière — Dây thép nói số 6,96

Quản lý: NGUYỄN-VĂN-SÂM

Hút thuốc
JOB
Hay là đừng hút thuốc

MỘT CÁI GƯƠNG SÁNG NÊN TREO

Phan-văn-Trường

Quanh quẩn tám năm nay, thiếu-số đem đi của ước mơ hết ba vị chí sĩ lão-thành, đáng kính, đáng tôn, đáng yêu, đáng tiếc. Quốc-dân đã thống-khóc ông Phan bo Lương trong hai năm 1976, 1927 kế tiếp nhau, đến năm 1935 nay thì phải thống-khóc cụ Phan-văn-Trường!

Bực lão thành chí-sĩ, nước mình không có nhiều, cho nên mỗi khi số-mạng cướp mất một ông, ấy là một khi rất tiếc, ấy là một đau thiệt thòi cho nhơn-tâm thế đạo, cho xã-hội đồng-bào, chẳng phải là thường, mà cũng chẳng phải là nhỏ. Vì ở xứ nào cũng vậy, vẫn biết sự gánh vác việc đời nặng nhọc, cốt ở đàm-cường lực thiếu - niên, nhưng mà sự kinh-nghiệm, gương đạo-tức và lời khuyên răng của các bực lão thành tiền bối, không bao giờ có thể bỏ qua để sót được. Ta coi vì-dụ như quốc-dân Pháp đối với những bực anh Clémenceau Poincaré, hay là quốc-dân Nga đối với Tây-viện-Tự hiện giờ, thì đủ biết lão-thành có quan-hệ với ích cho quốc-gia chúng-tộc bao nhiêu.

Theo nghĩa tương-đối với ta mà nói; thì người vừa mới qua-khứ hồi 21 Avril, cũng chính là một bực lão-thành có cái sanh-bình đáng làm một bài cho ta học, treo lên tấm gương cho ta soi vậy.

Bài nầy không phải đem nói là chép hết được cả cái đời học-thuật tư-tưởng và chí-hướng hành vi của Phan-văn-Trường, mà chỉ là đem ra một đôi điều sơ-khởi có thể chen vào khuôn khổ giấy mực ấy được mà thôi.

Tôi tưởng những ai là người đã từng quen biết cụ Phan, mà sanh lòng cảm-phục, tỉ chí hân lòng cảm-phục ấy trước hết nông đều ở chỗ rõ ràng cụ đây ở Tây-học mà vẫn không quên mình là người Việt- Nam và không bỏ hẳn cái hồn sắc người Việt-Nam đi.

Thật vậy, cụ theo lấy-học ngày từ thuở nhỏ, cho tới đậu Luật-khoa tấn-sĩ và sanh-hoạt ở Paris luôn 21 năm, có cái không - khí khác lắm đã bao vây nơi đúc lâu dài như thế, thì đáng lý như người ta, tất nhiên đã biến thành ra một người không còn đi hơi cái khí-vị tinh thần gì là Việt-Nam nữa. Tất-nhiên « lây » vào đã đành, mà cũng « tây » cũng cả phong-tục, mà có lẽ đến cả ngôn-ngữ Việt-nam cũng không còn giữ lại. Ta thấy thiếu gì người, họ đi qua tới lô văn-minh đã nẩn đúc lấy ở tây, nhưng ở tây chưa nẩn đúc nên hình, mà cái hồn cũ Việt - nam đã bay đi đâu mất.

Cụ Phan không phải là người vô-tình với tổ-quốc như vậy. Tuy trải bấy nhiêu năm cư lưu Pháp-bang, thâm-cứu Tây-học, mà cái hồn Việt-nam ở trong tâm-tư trí nào vẫn còn y nhiên, chẳng trau dồi cạo gọt cho nó mới mẻ tốt đẹp thêm thì có, chớ tiếc mòn bằng lẳng đi thì không bao giờ. Ta coi cụ về đường, cách ăn, cách ở, cách đứng, cách đi, có thấy chỗ nào mà không có quốc - hồn quốc-tộc kỳ-tước ở bên trong và hãy tỏ ra bên ngoài hay không? Cụ có cái khí-vị như các tự chơn - nho nước nhà đời xưa chuộng sự bình - thường khí-tiết, lấy đó làm bồn-lãnh ở đời. Có đều mỗi đăng một thời, tới là mỗi có một khác: chơn nho đời xưa giữ đức khiêm tốn bình thường, có cái quan-niệm ở sửi hiền non xanh, cụ Phan ngày nay cũng ẩn dật lấy, mà quan niệm thì không khỏi nồng-nàn về nhơn-sanh xã-hội.

Có người thấy cụ đi đứng tư-nhiên ăn mặc cổ lỗ, thì cho là một ông đồ tây hủ - lậu, nhưng sự thiệt cái óc cổ hủ - lậu đâu. Chẳng qua bởi cụ có lòng thâm thiết với « luân-lý đạo - đức sẵn có của nước mình, thấy cũ lắm đều rất hay, sẵn bảo tồn tri-thủ, cho nên không quá bỉ cái mới mẻ làm cho mình hỏ hững bỏ quên cái cũ đi được, sợ mới chưa tốt thành, mà cũ đã mất biến, tỏ ra một người đổ dang ». Ấy chính là cái ý-kiến của cụ đã từng bài tỏ ra văn - chương và trong khi đàm-luận với nhiều người. Cụ vẫn ngơi khen đến Nhựt tôn bản văn-minh Thái-tây mà không hề bỏ quốc-túy quốc - hồn, vì quốc-túy quốc - hồn của dân - tộc nào chính là chỗ dựa lưng vững chắc cho dân-tộc ấy, có thể nào quên bỏ đi được?

Chẳng bù những ông mới đạp nhơm dấu chẳng của người ta một đôi chút, đã với vàng không muốn nhìn mình là người Việt-Nam, cho đến đổi làm bỏ quên cả phong tục ngôn ngữ Việt-Nam thật là bạc-tình và vong - tổ bất sức. Con người đã bạc-tình vong-tổ thì còn trông làm lịch lợi gì cho nòi giống non sông nữa được.

Nhơn vì cụ mang rặng cái quốc hồn ở trong óc như thế, cho nên đối với công-việc quốc-gia đồng-bào, tuy chưa thật-hành gì nhiều, nhưng mà chẳt chứa ở trong tâm-tư và có khi phát ra tư - tưởng ngôn-luận, tỏ ra một người chơn-thành tự-nhiên lắm. Cũ-liệu việc bằng cách thẩm trầm thôi, chớ không khoa khoang hão « thăng, cũng không bôn chôn cầu danh, như bọn nhãy cóc ngày nhất, lên mặt lên mày kia, giả làm chí-sĩ để gạt đồng-bào lấy tiền lấy tiếng, hay là làm bộ thương yêu lao - động để cho thỏa-mãn cái tư-tâm danh-lợi của chúng. Bọn nầy hiện thời xứ mình có nhiều, mà đồng-bào lắm chúng cũng bộn. Chúng chỉ khéo vỗ ngực khua môi, hoặc đem bằng cấp ở đâu, hoặc mượn danh người ta cấp cấu thiên-hạ, ra lừa dối quấy - chúng, lẻ loẹt đồng-bào, làm cho phiền nhiều những

(Coi qua trương sau)

Chứng nào tật ấy

Một người tù ở trong khám làm giấy bạc giả

Ít lâu nay, trong tỉnh Hưng-yên (Bắc-kỳ) thấy lưu hành nhiều giấy bạc giả, đã trường rằng ở đâu đem đến, nên việc đó xét để bắt kẻ làm «đồ quốc cấm» chủ ý nhắm đến những người lạ mặt vào tỉnh.

Mà nào sự thiệt có thế... Chính người trong tỉnh làm giấy bạc giả mà lại là người tù, bị giam trong ngục thất...

Cách tân Phạm ngọc-Bảo, đã nhiều lần can án, trước đã phải 5 năm tù về tội làm giấy bạc giả, vừa bị bắt về tội đúng giấy thuốc của người khác, chưa xử, thì nay lại cũng can vào tội làm giấy bạc giả nữa...

Một hôm người lính gác thấy Bảo lụy-dụi đương làm việc gì, lại gần Bảo thì bắn tìm cách cho đậy.

Có ý nghi, người lính gác đòi xem cho được, thì ôi thôi! Bảo có một bộ máy làm giấy bạc giả.

Bảo bị bắt đẩu lên quan trên đã thú nhận có « trốt đại » làm được ít giấy một đồng và đã lưu hành trong thành-phố.

Bảo sẽ phải đem ra tòa Đại-hình xử. Tất phạm rồi, phen nầy Bảo tất phải tội nặng bội phần.

Chuyện thị-phi

Việc gì phải lo địa-cầu có ngày đông người chật đất

Tôi muốn nói rằng ai ghét tôi bao nhiêu, thì tôi cũng ghét mấy mà khoa - học chống ấy.

Không ghét sao được? Mấy năm về trước, họ thì nhau ngồi cầm cụi trong phòng thí-nghiệm, mà phát-minh chế-tạo ra mấy máy máy kía, để cho đầu bay giờ đã vất vả đương, nhơn công thất-nghiệp, khắp cả trái-cầu vì cớ lại-hoạ kinh-tế không-hoảng rồi, thì họ đành ngảm mặt làm lơ, không đem bộ gối. Tự họ sanh sự ra, làm người ta khổ sở rồi nay họ chịu phép, đề nghị cho các nhà kinh-tế, các nhà chánh-trị, chớ cái tài khoa-học của họ không có cách nào cứu vớt nhơn-loại thế giới được. Như vậy bảo có đáng gọi hay không?

Dĩ vậy, họ lại nhè lúc nầy mà đi lo lắng và cầu cợ với nhau về chuyện địa-cầu nhơn-loại mấy ngàn năm sau, là chuyện xa xuôi mịt mù, không ăn nhập chi với cái tình-trạng thống - khổ của loài người hiện tại một chút nào cả.

Thiệt vậy, có hai nhà khoa - học ở Âu Mỹ đương bàn tính lo sợ về nỗi mai sau đất nghiêng trời rớt đó.

Một là giáo-sư Wilcox nói rằng mới hồi năm 1845, nhơn số địa-cầu chỉ có 461 triệu, thế mà ngày nay tăng lên tới số gần 2000 triệu, thì đến khoảng 3000 lo giùm cho trái đất không biết có chỗ đâu đủ chứa hết người cho được.

Một là đốc-tơ Hurst cải lại, nói rằng mấy ngàn năm nữa, loài người sẽ đổi hình biến trong đi hết, chứng đó trên mặt đất chỉ có giống người «siêu-phàm», khác hẳn hình dạng chúng ta ngày nay, cũng như chúng ta ngày nay khác hẳn với khỉ vậy.

Hình như mỗi ông có một phe, mấy lúc nay hai phe cãi lẫy hơn thua với nhau hoài, mà tâm lại chủ-ý hai đảng, là đều lo mai sau người ta đề thêm ra nhiều, thì ở trái đất chật hẹp không có chỗ ở đó thôi.

Thật là chuyện lo bàng quơ vơ vẩn. Họ là bực biết - tài bác - học, lúc nầy chẳng lo cứu vớt loài người thoát khỏi cái nạn đói khổ trước mắt thì chớ, có ai mượn họ phải lo xa những việc mấy ngàn năm sau? Hoặc chi, theo ý tôi nghĩ, thì vấn-đề ấy không can chi mấy phải lo, là bởi địa-cầu nầy chắc không khi nào tới cái nạn đông người chật đất được đâu!

Sao biết?

Tuy mình không phải là nhà bác - học, nhưng cứ lấy ngay thiên-tâm và nhơn-sự hiện giờ ra mà coi đúng đó thấy rõ. Tôi muốn đem ba cái hiện-nhiên nầy ra, dám chắc các nhà bác - học của chúng tôi chịu cái động.

1° — Có lẽ ông tạo - hóa đã lo trước đâu đó, nên chỉ cách ít lúc thì ông lại bảy ra một thời - kỳ không - gián lấy gom, như cảnh ta đang bị ngày nay, cốt để nặn hớt sự sanh-sản đi. Nhà giàu lo nợ, kẻ nghèo nhịn ăn, họa là ăn sau đó khát mà phải chết hết đi thì có, chớ rốn bọng mà ở sức lực ở đâu mà để con ra nhiều được.

2° — Thánh-thoảng giống người vì miếng ăn mồi lợi, lại gây gổ đánh nhau một chuyện, ấy là cách chém giết cho chết bớt người ta đi.

3° — Mấy lúc bị nạn không-hoảng, khắp trong hoàn-cầu, chánh-phủ nào cũng bắt bắt các khoản phụ cấp của quan lại viên-chức, biến thành phụ-cấp cho con cháu chẳng còn. Ta nên biết hàng nầy chiếm phần đa-số, mà nay bị bỏ xén đầu cắt đuôi như thế, e bọ lo ăn cho xong, chắc không dám để con thêm ra nữa.

Thử xét sơ ba cớ như thế, có phải là nhơn-loại không có thể tăng sanh ra nhiều được không, vậy thì địa - cầu có khi nào đông người chật đất ở đâu mà phải lo.

NAM-CHUC.

Tin kinh-Đô

Hoàng-thượng đi săn bắn được một con bò rừng nửa

Quảng trị. — Sáng chủ nhật vừa rồi Hoàng-thượng đi săn ở miền Quảng-trị có bắn được một con bò rừng to lớn nửa.

Con nầy là con muông thứ ba mà Hoàng-thượng đã rạ được nhưng ngài chỉ nhận có hai con ngài đã bắn chết được ngày tại chỗ.

Xác con bò rừng thứ ba nầy mất đem hôm sau mới tìm thấy.

Một chàng rể đi tiền bà gia không cho, dùng súng lụ bắn bà gia bị thương

Ông *Gaigon* giúp vo cho số Lạc-lô ở Hanoi có năm rồi tên là *Marius* được 16 tuổi.

Tới thứ hai, lối 11 ờ khuya, *Marius* đòi tiền bà *Gaigon* không cho, chàng ta bèn rút súng sáu ra nhắm ngay bà gia mình mà bắn nhẩu phát. Bà Gaigon té lăn dưới đất bị thương nơi cánh tay mặt.

Bắn xong người mở vọng mình không biết chàng thừa niên ta nghĩ sao lại chĩa ngay súng vào đầu mà bắn mình, nhưng số chàng chưa đến nỗi cũng không chết được.

Nghe nổ lửa tiếng súng nổ, người ở lân cận qua-đến, thấy hai người nằm dưới đất, liền lo chỗ cả đi nhà thương cho quan thầy băng bó. Xét ra thì thương tích của chàng thiếu niên có vẻ trầm trọng, còn bà Saigon thì chưng vết ngày nữa sẽ lành mạnh được.

Một đồng cây cừ ở Phú-Mỹ bị cháy

Cuối thứ ba hôm rồi, lối gần 5 giờ rưỡi, sở Sở Saigon cũng đến ngay có cái ở Phú - Mỹ, phía bên kia sở thủ.

Khi người ta mới trông thấy [illegible] thì thông tin cho sở cứu hỏa chỗ 4 vòi rồng đến. Vòi rồng ở sở Ba-son và Thủy binh cũng phụ lực nữa.

Số cây cừ chất lối 12 đống, tính gần có 60 ngàn cây. Nhờ các sở chữa lửa hết sức lực, nên lửa không cháy lan ra các đống cừ khác và nhà lá ở bốn phía đó.

Sự hư hao chưa nhứt định bao nhiêu, nhưng có lẽ không ít. Không có người nào bị thiệt hại đến thân thể cả.

Đức Bảo-Đại cải-cách chánh-phủ Nam-triều

Đức Bảo-Đại thừa dịp có quan công-quyền, Pasquier lưu lại ở Huế mà toan tính với quan công-quyền việc cải cách những cơ sở của chánh phủ Nam triều.

Ngày 2 mai đây đã có chỉ-dụ của đức kim thượng ra định việc cho năm quan thượng thơ về hưu bắt cái chức thủ tướng viện cơ mật và lập ra một cái chánh phủ mới gồm có năm bộ thượng thơ (départements ministériels). Theo ý chỉ-dụ ấy thì cũng định có năm ông đại - biểu chuyên môn Đảng để ở gần bên mấy quan thượng thơ mới ấy.

Mấy quan thượng thơ nầy ngoài những việc thường trong bộ thì chỉ là người của bản « ủy viên cải cách » dưới quyền chủ tịch của quan Khâm sứ Trung kỳ.

Cái chức vụ của mấy quan thượng thơ nầy là sắp đặt những điều lệ cần thiết về những việc cải cách về chánh trị, pháp luật xã hội mà đức kim thượng đã ưng thuận khi mới lên quyền nghiệp là vào lúc tháng chạp năm ngoái.

Cuộc tuyển - dụng mấy quan thượng-thơ nầy đã nhứt định rồi chánh-phủ chỉ lựa những người có phẩm-cách riêng, có tài ba hơn thức, đối với dân chúng là người có danh giá chớ không phải do chức trước ở quan lại mà tuyển dụng đâu.

Mấy quan thượng thơ ấy được sung chức trong ba năm là nhiều.

Năm quan thượng thơ ấy đã lựa xong và chia ra như dưới đây:

1° — Về hộ lại: ông Ngô-đình-Diệm, tuần phủ ở tỉnh Phanthiết.

2° Về học bộ: Ông Phạm Quỳnh ai cũng biết hết, không cần nhắc lại nữa.

3° Về bộ hộ: ông Hồ Đắc Khải, tổng đốc tỉnh Biên-hòa.

4° Về binh bộ: Bùi bằng Đoàn tuần phủ tỉnh Ninh Bình.

5° Về công bộ và lễ bộ: ông Thái văn Toản, cựu Thượng thơ bộ hộ.

Mấy ông thượng thơ mới đây toàn là những quan viên trẻ tuổi và có tây học nhiều, trong chỉ lợi có ông Phạm Quỳnh là nhà viết báo đã thôi.

Mục-đích của đức Hoàng thượng tuyển mấy quan thượng-thơ trẻ tuổi, có tây học ấy là để làm cái phận động lực cho cái chế độ quan lại cũ gồm những người chỉ có bản học mà thôi.

Đó là một cuộc cải cách cần một vị thiên niên lão quân không biết sau nầy nó nó ảnh hưởng gì cho nước ấy Việt-nam hay sao, ta chờ coi.

122 ĐẢNG-VIÊN CỘNG-SẢN RA TRƯỚC TÒA ĐẠI-HÌNH

Bừa 2 Mai nầy, tòa đặc-biệt nhóm xử vụ án lớn lao đã xảy ra trong hai năm 1930 - 31

Có lẽ vụ án nầy kéo dài trót tuần

Hai năm 1930-31, xứ mình bị một « làng sóng bạo động » từ đâu đưa tới, làm cho bao nhiêu dân tình điên đảo lắm thay: nhiệt trong xứ đã gặp thời buổi khổ não, mà trên cái khổ ấy sôn chất lên một tầng khổ khác nữa vậy...

Mấy hôm rồi, có nhiều tin tức báo rằng tòa Đại-hình sẽ nhóm phiên để hiệt xử vụ án lớn nầy. Tai sáng bữa 2 Mai, đó, 6 giờ, đã có lính chán sắt đi vòng mấy con đường cái quanh tòa canh gác, không cho ai đi đứng chùm nhum ở đựa lề. Quang cảnh ở ngoài như vậy, vào trong tòa mới thấy việc canh gác của nghiêm trang hơn nữa. Người ta nói vụ án nầy còn lớn lao hơn vụ án Populaire Pasquier lúc nọ. Mà thiệt vậy.

Các phóng sự viên của các báo đã vô phải trình giấy chứng nhận của nhà báo (giấy rờ-bột-te kia), mỗi tờ nhựt trình chỉ có một chỗ ngồi, mà là báo hằng ngày mới được. Mình lơn tơn đi vô tòa thiệt sớm, chưa 7 giờ đã lóng nhóng ngồi cu-loa (couloir). vậy mà lần sau đã bằng súng đứng có chỗ có nơi rồi. Thấy mình ôm một xấp nhựt trình (nhựt trình bản Tây) có chụi kiện lại lấy coi, rồi bảo đem chỗ nhiều vậy, một tập giấy trắng là đủ... Mình đi lại cửa, có ông trưởng-toà xét giấy, biên tên, đề vô. Chớ.

Tòa nhóm: ông Weil làm chánh tòa, hai ông Perre và Flatriau làm thẩm-sự. Đầu đó xong xuôi, kế học bản cáo trạng và kêu chứng. Ôi, cho chạ! Bản cáo trạng dài lắm sao, mới đọc cũng đề ý nghe thiệt rồi cũng nào như cáo lấy, mình không phân biệt nữa... Kế kêu chứng...

Đại khái bản cáo - trạng như vầy:

..

Làng sóng cọng-sản

Trong hai năm 1930 và 1931 xứ Nam - kỳ cũng như hai xứ Trung-kỳ và Bắc-kỳ, bị nhiều thứ cuộc rối ren đổ máu, làm cho ai nấy ngày đêm không yên.

Vụ biểu-tình ở Yên-bái (Bắc-kỳ) vừa xảy ra, thì ở Nam kỳ lại xảy ra nhiều vụ bội kín có tánh cách cọng-sản. Bắt đầu « *Việt-nam cách-mạng thanh-niên Đồng-chí hội* » bị khám phá về đó thì *Việt nam cọng-sản đảng* bị đổ bể. Đảng thứ nhứt có Nguyễn-An-Ninh bị bắt rồi, cả hai đều có rất nhiều đảng viên.

Chính ngày 1er Mai 1930, Nam kỳ có xảy ra làm vụ bạo động và từ đó phát sanh ra nhiều thứ cuộc đổ máu vậy. Trước ngày nầy và năm nầy, bọn bạo đảng đám cũng gan làm việc tàn ác lắm, tức như vụ án Barbier hồi tháng chạp năm 1928 xảy ra ở Saigon đó và đã có ba cái đầu rụng rồi.

Ngày 1er Mai, ở Nam kỳ có nhiều biểu-động cọng-sản toan gây rối, xúi giục bãi-công để xâm mông ở lao-động » nhưng vô-lực, thì ở lục-tỉnh, có nhiều biểu-động khác do bọn Hồng-Công, Tân-Tạo, Bước-Hòa. Nhiều nơi cuộc ở các nơi đó, bị tòa án cách mạng xử, giao cho mấy đảng viên sắt nhơn hành sự.

..

Pháp-luật can-thiệp vào

Sau khi nhiều vụ đổ máu ăn-mạng gây nên như trên, pháp-luật nhứt định can thiệp vào và mở đường tra vấn. Cuộc điều-tra của tòa án, kết-quả của nó là đem thủ phạm ra tiểu-hình hoặc thượng-tiểu hình, vì tội bạo-động phá-hoại cuộc trị-an. Cũng có nhiều thủ-phạm can vào vụ cướp bóc, giết người bị đem ra đại-hình.

Nhưng, mấy hình phạt như thế có thấm vào đâu, vì lại các tay cầu mưu cáo vụ ấy đều tự-do ngoài vòng pháp luật. Tuy vậy, mật-thám vẫn lo tập nã bọn đầu gộc ấy, lần lượt bắt được nhiều tay lãnh tụ của Cọng-sản-đảng.

(Coi qua trương năm)

Một cô đào hát bóng té máy bay

Nghề hát bộ ký, những tay tài tử bước nhà nghề thường hay gặp nhiều sự rủi ro thiệt mạng trong lúc làm tuồng.

Như mới đây ở Bourget (Pháp) có xảy ra vụ té máy bay, cũng vì có thiếu nữ kia đóng tuồng hát, cơn điều trò cho người ta quây phim thì ngã nan. Cô nầy tên là Hélène Aubry, mới có 20 tuổi, ra ngồi máy bay, tính dượng đủ mà nhảy xuống. Nhưng khi ở trong bước ra, rủi trật chân té nhào xuống dám rau, may lúc đó máy bay chạy mới đặt có 15 thước.

Đem vào nhà thương, tưởng bịnh nặc, không ngờ coi lại thì bể sọ. Gần chưa.

Do anh Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Quán Ven Đường (microfilm Thư Viện Đại học Cornell). Chủ quán Huỳnh Chiếu Đẳng.

Sự giả mạo tránh thẳng khỏi vòng pháp-luật

Bổn dược-phòng rất dày công chế ra thứ thuốc cam tích tăng cho trẻ con và có cấu chứng tại tòa Saigon.

Gần đây có nhiều người bảy ra một thứ cam tích tăng cũng giống y như của bổn-đường bán mà thủ lợi, ấy là một sự thiệt hại cho danh mạng và hư danh giá của bổn-đường. Để bắt đặng một người giả mạo thứ thuốc ấy và Tòa Saigon đã xử một cách rất nặng nề, mới đây lại bắt đặng hiệu Tùng-thọ đường ở Đức-hòa cũng chuyên một nghề làm thuốc cam-tích giả mà thủ lợi, Tòa Saigon mới vừa phạt nữa và đã xử liết 6 tháng tù, và bồi thường về sự thiệt hại cho bổn-đường rất nặng nề. Ấy vậy sự gian giả không thể nào tránh khỏi vòng pháp luật đặng. Từ đây về sau nếu ai còn giả mạo thuốc của bổn-rường, dầu thế nào bổn-đường cũng kiện cho đến cùng chớ không tha, và xin mấy ông làm thuốc giả mạo nên ăn năn lấy. Nhơn điệp ấy bổn dược-phòng có lời bố cáo cho lục-châu ay rằng nếu có mua thuốc cam tích tăng của bổn đường phải coi cho kỹ hiệu con bươm bướm và có một cái hình nơi góc tay trái mới là thứ thiệt. — Tiệm chánh : **Đại-Quan Dược-phòng, 27 đường Tổng-đốc-Phương, Chợlớn** — Đại-lý : **40, rue Viénot, Saigon**

Chi ngành : **47, Phố hàng đường, Hanoi** và mấy tiệm thuốc bắc đều có bán.

PÁ CHÈ MỚI HẢNG VỀ
MƯỜNG MÓ BÁN LẺ — XIN MỜI QUÝ KHÁCH ĐẾN SẼ BIẾT

« AU JAPON »

66, rue Viénot, Chợ-mới — Saigon. Tél. 448

HÀNG BỔN CỦA NHÀ

DAINAN KOOSI

NHẬP CẢNG — XUẤT CẢNG
BÁN SỈ — BÁN LẺ
BÁN ĐỦ THỨ GẠCH BÔNG BẰNG KIỂU GIÁ RẺ

Thằng nhỏ ba tuổi, mạnh mẽ lạ thường

Em nhỏ Lê-văn Phát, năm nay được ba tuổi mập mạp mạnh mẽ lắm. Hồi nó mới hai tuổi, ai cũng trông nó phải chết non, cha mẹ nó hết sức buồn, vì nó có gốc bang, hay nóng lạnh, đổ mồ hôi trang, lại đi buồn bã lắm; một thầng đau không biết mấy lần hễ ăn đồ trứng, thì chưng bụng tái lại. Bịnh nó lâm nhiều cho cha mẹ nó vô cùng. May nhờ có người điểm chỉ cha nó mua cô ba gói thuốc CHỈ LINH TÂN, cho nó uống đến nay tuyệt gốc bong bết mong lành. Hết bịnh, nó lại mập mạp mạnh mẽ lạ thường. Thuốc CHỈ LINH TÂN nầy, gia truyền hơn mấy đời người, cứu được không biết bao trẻ con mang bịnh. Nhà bào chế chỉ nhờ một môn thuốc nầy làm nên sự nghiệp. Tôi vì được nghe mười người đồng bịnh là thần dược, nên nài nỉ xin làm đại-lý độc quyền phát thuốc thần nầy khắp cả Đông-Pháp, hầu cứu bịnh trẻ con. Thuốc đang có sẵn cho đổi, chớ không dám nào ngăn thế lợi, đăng lời nói tôi đúng với sự thật. Có bán nơi các gian ở cửa ông Hanhtây tại Thủdầumôt, ở xa muốn mua xin đến nơi Madame Ngu-ha-thị Kinh chợ mới SAIGON (giá mỗi gói 0$12).

Annam mới có thứ một lần nhứt

Thuốc bột

Trị các chứng bịnh đau trong ruột

Bộ máy tiêu-hóa nát thất của người ta nếu có rối bí bịnh là gì con người mất quyền suy kiêm làm cho cái bao tử «de dày» yếu xức bón đông nên đã ăn không tiêu được. Bởi đó đa ở trong bao tử nên sanh ra tên lãi bón quằn đau ruột đau bụng.

Đau bụng có nhiều chứng : đau bụng vắt đau bụng mòn đau bụng bão đau bụng kiết đau bụng gò cổ cục, đau bụng hơi nắn nắn.

Mấy chứng bịnh đau trong bao tử đau trong ruột nếu để lâu, ai đã bị phải man lo trí nếu để lâu ngày nó mọc mục ở đa đầy, hoặc thôi ruột thì rất nguy hiểm khó chữa. Bịnh mới phát ra muốn ngừa trước xin hãy nài mua cho được phương thuốc gia truyền hiệu «ĐỨC THỌ» của người Annam bào chế, và nhìn cho kỹ cái nhãn «Ngôi sao nam» nhành có cầu chứng nơi tòa thương mãi Saigon đem ký tên trong đó là thì thầy đâm lịch.

Đem phụ, lão ấu đều dùng được, hay thai, mỗi gói giá 0$60.

Có gói bán nơi cửa hàng Nguyễn-Đức-Nhuận mới Saigon; Bến Spoa Cường Cadenet Gocong, Phạm ngọc Thơ Rachgiaxo; Châudốc.

Librairie Nghĩa Trang Boulevard Saintenoy à Cantho; Bazar Nguyễn thành Liêu Vinhlong.

100 tấm bịnh mà có 2$80

Những ai muốn xét bịnh nặng nhẹ cho có đúng thì có gởi 100 tấm bịnh hiệu «Bịnh nhân» mới đúng được, hoặc là bịnh vẽ rồi hoặc là bịnh chụp rồi hoặc bịnh đã lấy hình kiểm rồi. Tôi hiệu sẽ ra 100 tấm bịnh giống, tạc nhỏ có đủ thứ mà rõ ràng, có rằng cưa và in kẽm ghìn nau, còn do của quí khách thì trả lại y nguyên, không đăng phép tôi.

Kiểu bịnh cũ có thể dùng là mỗi cách giản tiện đã có người ta biết mình. Cứ lấy bịnh ấy mà trên giấy viết thư, hoặc là bỏ thư [illegible] trong tập bịnh [illegible] CÓ TIỀN.

PHOTO NADAL
[illegible] SAIGON

Hai bức thơ của 2 vị thầy-ký

M. Nguyễn-thành-Được, Secrétaire des P.T.T. à Kompong-trach (Cambodge) Le 20 3 33. Bây giờ tôi mới [illegible] Annam mình có thứ thuốc [illegible] hiệu Tiên mà [illegible] Mme Nguyễn thị Kinh cho không 300 [illegible] anh em làm thử nghiệm thấy [illegible] hiệu cấp kỳ đứa nhỏ tôi [illegible] mồ hôi trang hiếng ăn [illegible] mà hết trang hiếng ăn [illegible] muốn có bán trái [illegible] uống mê mang, uống vô không [illegible] 10 phút hết liền, bữa nay trong [illegible] khoẻ khoắn đi chơi và ăn nhiều.

(Bản [illegible] gói 0.10.

M. Ngu Sa-văn Đức ancien clerc Huissier Saïgon Le 25 3 33. Vợ tôi mang bị 5 Bạch đái ba (thay [illegible] rằng nhiều) lâu năm rồi dùng đủ [illegible] thuốc không hết xanh sao vậy [illegible] nhờ dùng máy gói thuốc hiệu [illegible] Bạch đái hiệu ông Tiên, [illegible] bịnh [illegible] xin có gởi C. R. cho tôi [illegible] dùng chy [illegible] gói 0$30 nữa 15 1 50 [illegible] 3 00) Bây là đã bằng có chắc [illegible] thuốc hay cho người mình tính [illegible] nhạc khải lo tiền bố [illegible]

Mua sỉ có hưu hồng nhiều ở Mme Nguyễn thị-Kinh Saigon

Nơi có đề bán lẻ các gares xe [illegible] khắp Đông-Pháp các tiệm thuốc [illegible] các Bazars cũng có [illegible] Vân-vỏ Vinh-Thọ, M. Tiêu [illegible] P. Phát-Toàn mua sỉ hiệu Ô [illegible] giá đồng [illegible]

PHƯƠNG PHÁP MỚI

Dùng đèn điện, mà khỏi trả tiền hơi

Xin chỉ ý bài dưới đây thì rõ

Tiệm Bazar, tiệm Thuốc Bắc, tiệm tạp hóa, tiệm Café, tiệm hớt tóc, vân vân. Muốn dùng đèn điện, mà khỏi trả tiền hơi, xin hãy làm như vầy : Mua thuốc bổ (Bắc-Bửu) giá rẻ mỗi gói 0$10 với một gói thuốc xổ hiệu (Nhành Mai) giá rẻ 0$15 và một hộp thuốc dán hiệu (Con-Rồng) thứ nhỏ, giá 0$ 2, thứ lớn giá 0$20. Mua ba món thuốc nầy về bán lẻ, mỗi tháng lời lãi lâm là 5$ 00. Lấy tiền đó trả tiền đèn còn dư là khác. Như tiệm cô Nguyễn-thị Kinh mỗi tháng được hưởng hơn 50$. Ai không tin đến hỏi cô Nguyễn sẽ rõ. Thuốc nầy được dùng bảo hoàn nghinh lắm. Hết kỳ tiệm gì, hễ trco bán thì có người đến mua liền vì thuốc được nổi danh đã lâu rồi. Điệp rất tốt và có lợi nhiều các nhà buôn xin dùng hỏi qua rất uổng. Huế hàn, rất nhiều, xin đem cô Nguyễn văn Phổ boîte postale N° 63 Saigon.

Ai muốn học đờn kiểm một mình

Ai hãy mua một cuốn dạy đờn kiểm học tiệm cô Nguyễn-thị Kinh, học mỗi mình rất dễ giá 0$17.

Phát minh được thứ mắc Ai Mới phát minh được một cái máy vô, hoặc rất hay nhỏ gọn vô được một thứ thuốc viên nhỏ bằng hột tiêu. Gởi bán 20$ xin đến nơi Nguyễn văn-Phổ Boîte postale N° 63 Saigon.

MUỐN BÁN

rẻ ba chiếc ghe chài còn mới

chiếc nhứt chở 3 800 tạ
chiếc nhì chở 3 500 tạ
chiếc ba chở 3.000 tạ.
Do nơi ông Ngô Khị Bưu-bạ, Bạcliêu

Tin trong nước

Saigon

Một trăm năm chục đồng bạc của ai

Bổn báo nhận được bài sau đây, nhưng tiếc rằng tác giả không để tên rõ. Vậy ai mất số bạc 150$ hãy đến bổn báo biết mà đăng lên báo hỏi người gởi bài nầy.

Tôi có được một trăm năm chục đồng bạc tại góc đường Bảo de la Somme và Mac-Mahon, nếu ai có làm rớt thì hãy đăng tên trên nhựt trình và phải nói rõ mấy thứ giấy.

Nếu ai đáp trung thì tôi sẽ gởi Mandat trả lại cho.

Vì tôi mắc về Cầnthơ có việc gấp nên không thể ở lâu được.

Xe autobus đụng xe máy

Tối hôm kia, vào khoảng 8 giờ M. Farinoli giùn việc hãng xe đã ở ngoài Saigon đi xe máy về Giadinh.

M. Farinoli về đến trước tòa bố Giadinh thì bị một cái xe autobus đụng nhằm, mà cũng không xe nào la, chỉnh lái xe autobus cũng hãy M. Farinoli làm việc.

Khi đó vậy thì thấy M. Farinoli bị thương nơi tay và trán. Người ta chở liền vô nhà thương Giadinh.

Bịnh tình xem không lấy gì nặng cho lắm.

Cholon

Vụ làm thuốc giả

Trước đây nhà chuyên trách có bắt đặng tại Cholon một bọn khách-trú làm giả mạo Dầu-Thiên-Hòa và thuốc giải nhiệt Thối Nhiệt-Đơn của nhà thuốc Thiên-Hòa Đường ở Cholon.

Nên vừa rồi tòa án xử phạt đặng trừ cái hại chung cho bá tánh. Xử khiêm viên tên Liêu-u-Bổn 1 năm tù và tên đồng lõa Au-Dương thì bị 3 tháng tù và đồng chịu 1.000$00 tiền thiệt hại cho nhà thuốc.

Lục-Tỉnh

GIADINH

Một bọn hay làm náo động

Đầy phố là của Chà ở gần đường ngã ba Cây thị đi lui cũng xom-gụ, uổn là người lao-động mướn ở. Chúng nó chẳng biết pháp, lịch sự gì hết, cứ nếu đến thường rầy rà là lối xóm nhơn hoài. Mấy đêm nay chúng nó làm lộn hơn nữa, chúng nó đi đi uống ở đâu cho say sưa lời 11 12 giờ khuya rồi về gây nhau ; có nhiều lần một chuyện lí-ông chẳng đang gì thế mà chúng nó cũng kiếm chuyện là lối làm rầm cả xóm thiếu đều ôn đã với nhau, cho nên những nhà là cận không ai an giấc xuống mà không dơi xe ngừng được. Đã nhiều lần nói cho chúng nó biết, ban ngày đi làm việc thì cần sự ngơi-nghỉ lúc ban đêm, song chúng nó cũng cứ làm nào đông hoạt, hình như chẳng kể ai hết...

Vậy xin thầy hương-quản làng Bình-hòa-xã, vì bổn phận giữ gìn sự yên-tịnh cho dân, thì xin thầy cũng nên để ý tới bọn « gui chúa » nầy mà trừng phạt chúng nó cho gặt, thì chúng nó mới tởn, kẻo chúng nó càng ngày làm lông hơn nữa thì ai chịu cho nổi.

Thanh-Bình

VINHLONG

Chợ phiên tại Chợ-Lách ngày 6 và 7 Mai.

Ngày thứ bảy 6 Mai 1933

12 thầy tư Annam 6 giờ chiều Khai-mạc, trước quan Chả tỉnh. Tiểu tiệt tài Tiên quan nhạc Tây nhạc Annam nhạc Cao-mên.

Cô đá Mùa Rừng Nhun mùa Lan vũ quái.

7 giờ 5l.— Bốt phão bảng, hát Annam, hát Cải-lương, hát bông, hát thuật, hát Cirque. Nhiều trò chơi vui chẳng xiết.

9 giờ 5l.— Thi Yo-yo có ăn thưởng.

9 giờ rưỡi tối.— Thi võ đã Lý Đài Tăn-hình đồng, quán cơm dưới sông Đại-hội Huế-đăng, đầu Thy lục cổi ngựa gỗ.

Ngày của nhựt 7 Mai 1933 13 tháng ư Annam 9 giờ sơm mai Leo-tẩy đấp tỉnh các cuộc chơi thể cho thể thao

Đấu Ping-Pong có ăn thưởng hát Annam.

Đấu la gạo, và thổ sẵn trong quán.

Đấu binh Annam và nữ-công đấu Tni nhi.

6 giờ chiều chơi cũng như trước tại bông (Matelle de fleurs et confettis) thì vô tranh vô địch)

Giá tiền vô cửa

Ban đêm	0$50
Ban ngày	0 10
Con nít	0 10

BENTRE

Đi không nổi nên bị bắt

Tên Nguyễn-văn-Kỳ là đến làm hầm khoét vách có tiếng lâu nay ở làng Bình-hòa, mới bị giai tóa và tại gian tham nữa chăng. Thừa đêm trời tối lập thế lên vào nhà khách Thái Am, Quảng Đông, bán hàng xén tỉnh đến 6 lưn nước mắm và đẩy 2 cái xe đẩy. Trường phen nầy bàn được lí đồng xôi, đề đầu đán đi tuần gặp, thập đem lại nhà công, làng mới làm vô bằng mà giải đến quan như trên đã nói. Tên Kỳ bị giam chờ ngày lãnh án. Phải chi nó trộm những món đồ nhẹ mà mắc tiền rồi ăn mất ôm không kinh càng chắc chẳng ai nghi mà bắt, bị tay dải vai mang 6 lưn nước mắm và 2 cái xe đẩy nên đi không nổi bị nằm đầu là đáng kiếp.

May không thiệt mạng vì đeo xe

Gần hát bỏ của Đào-châu-Đề lại hát tại Casino, gần chợ mấy hôm nay Chiều bữa nào cũng cho xe hơi chạy rao bản rất chương trình cũng các nẻo đường đậu cho thiên hạ biết hát thứ chi, đi xem. Chiều ngày thứ 6 rồi có hai thằng bé độ 11 tuổi là thằng Cẩm-châu con chệt Lâm bán hủ tiếu và thằng Xạch con chệt Xồi, lại lên ngồi sau Xạch thì để đầu con thằng Cẩm-châu chết giấu, trao mau hòng. Khỏi chết là may ; vậy cũng tại cha mẹ chúng nó không biết dạy đề quản lánh như con khỉ mới có chuyện lé xe như thế nầy.

SADEC

Bịt đặng tù trốn

Ngày 28 Avril 1933, thầy đội Triệu có vô đặt một ông chủ quản châu-thành một tên lối 30 tên Lê văn Quảnh, là kẻ điểm chỉ, mà lại là thằng ăn trộm có phương, đã bị nhiều tiền ăn, nay lại dả làm lính thương chánh.

Mới rồi đây, cũng ta thì nào mà quê đề hàm dọa người kiếm tiền thấy có một người đàn ba bưng một thùng đồ Quảnh kêu lại xét người đàn bà nhà quê sợ hãy hồn Tên Quảnh tha hồ lục soát. Rồi cho cô nọ lúc đi chợ có mua một chục bánh thuốc lậu đoi bắt cô nọ. Cô nọ nghe một tiếng bắt là hồn vía lên mây nên, cứ việc nằn nỉ gỡ xin tha làm phước. Tên Quảnh không chịu đòi 1 đồng bạc, bằng không thì nó sẽ dẫn về bót ở tù nhưng có hết tiền.

Tên Quảnh lại còn muốn đỡ cái thói đề hèn ra nữa.

Thời may đầu đầu kia có người đạp xe đi lới, tên Quảnh chẳng dam ra tay. Người đó là Bếp Cừ, xuống xe hỏi, mới rõ là thằng lính đã, nên công lại, gần cả hai về quận. Hỏi lại quả nhiên thằng Quảnh là cái thằng lấy 7$00 của người ta ở làng Tân Hựu lúc trước, rồi nói với biên chủ sở thương chánh rằng nhà có đặt rượu, nên người ta bị bắt bị giam miễn thời hãi cón ngồi khum, khi ấy chủ Quản hỏi xong rồi giao cho làng Tân-vĩnh-Hòa, chờ sáng giải Vĩnh-long, chẳng để tối lại tên Quảnh mở khóa bể công trốn mất, đen sáng ra làng vô quận mới hay, lập tức lính quận mà nhứt là thầy đội Triệu đi tìm bắt. 5 ngày thì thầy đội Triệu đã nắm đầu tên Quảnh.

(Đàn

Bac-ky

MAOKHE

Một gian nhân đánh nhau kịch-liệt với lính sơn-đầm

Đêm 22 rạng ngày 23 vừa đây một viên sơn-đầm Tây cùng với một người cảnh sát Việt - Nam đi tuần. Hồi 2 giờ 50 phút sáng trông thấy có hai quán gian treo trường, liền chạy lại gọi. Bọn gian lường cuống, một kẻ trốn xuống, bỏ rơi thăng xuống đất, trượt chân ngã, nhưng lại chạy trốn được ngay. Người cảnh sát Nam theo đôi đuổi bắt.

Còn một kẻ gian nữa, vừa xuống tới đất thì quay lại chống cự với viên sơn đầm Pháp rất kịch liệt.

Đánh nhau trong một khắc đồng hồ, mãi khi người cảnh sát Nam đuổi lên kịa, chạy lại mới bắt nổi được quán gian.

Y đã khai tên là Phạm-khắc-Thức, 42 tuổi, làm ruộng, quán ở làng Vinh Tuy, đêm ấy cũng bọn vào nhà một người trong phố lấy trộm thỏ và gà vịt.

Lúc đã bị giam, mà viên sơn-đầm Pháp thì bị thương ở cánh tay và nhiều vết cắn, cấu.

PHẤN và BISCUITS

Minh-Nguyệt

Phấn nước phấn hộp của cô Nguyễn thị-Nguyệt mới ra đời, chạo qui bà qui cô nên mua mà dùng, vì phấn làm rất hạp thời tuyệt xứ mình.

Biscuits Minh-Nguyệt 2 thứ : bánh ngọt và bánh chay. Ở xa qui bà qui cô nên viết thư mua đừng thì cho biết tài nghề của phụ-nữ Việt-Nam. Gởi cách lãnh hóa giao ngân. Mua nhiều có huê hồng 20 %.

Phấn : 1 ve giá	0$70
1 hộp giá	0.70
1 ve lớn giá	1 60
1 hộp lớn	0.80
1 hộp nhỏ	0 50
Biscuits 1 hộp lớn	0.80
1 hộp nhỏ	0 50

Madame Nguyễn-thị-Nguyệt N° 60 Amiral Roze — Saigon

Lời rao vặt

LỜI RAO

Phô mới sửa lại rộng rãi và sạch sẽ, giá thật rẻ, từ 18$ sắp lên. Xin đo nơi nhà hội Vạn-quốc Tiết-Kiệm số 26, đường Chaigneau — Saigon.

MUỐN MUA

Một cái tủ tính tiền (comptoir) như kiểu ở nhà giấy thép, bằng cây Teck hoặc bằng Thao-lao, bề cao lối 1m30 bề dài chừng ba bốn thước. Do nơi bổn - báo 72 rue Lagrandière.

HIỆP-THÌNH

29, Rue Roland Garros — Saigon

Sửa và sơn xe máy rất khéo có lãnh đồ xe, và sửa máy đạt, sửa máy đánh chữ và làm đồ phụ tùng xe máy, làm kỹ lưỡng tính giá thật nhẹ hơn các nơi.

Chu-nhơn kính

AI MUỐN BÁN MỦ CAO-SU

Cần dùng nhiều mủ cao-su (feuille fumée de caoutchouc). Xin đến hãng Vinh-xiêm-long 71-73 đường Dariel Bình tây.

Dời phòng coi mạch
24 Rue de la Pairie. Canthơ
là 30 m de la Station des Autos)

Quảng-đức-Tế Dược Phòng

rue de Canton Cholon
THANH-HUYỆT-THÁNH DƯỢC

Huyết mạch của con người không được thanh khiết thì trăm bịnh trùng sanh, nay đau thế nầy mai bịnh thế khác. Ai làm phải cái cảnh bất hạnh nầy thì đối với nhơn sanh còn gì bi-vong.

Bổn dược phòng thế chung gởi lòng cứu thế, chẳng nề khó nhọc tìm kiếm, tận tâm nghiên cứu chế ra vị thuốc : «Thanh-huyết Thánh-dược» nầy đều trị trăm bịnh về huyết độc, hễ uống vào thì thấy thần hiệu liền ; uống luôn vài lần thì bịnh dứt tuyệt. Nhiều vị đã dùng rồi đều lấy làm vui lòng và cố gởi thư đến bổn dược phòng khen tặng.

Thuốc « THANH HUYẾT-THÁNH DƯỢC » chế trị những bịnh như là : Đa thứ hay đau ngứa, Thân thể nhớt mồi, Gân bình hoa Lậu, Mình mẩy lở lửa, Ghẻ chốc, ghẻ chàm, Đầu ngứa ghẻ phỏng, Tay chưa sưng vô... vân vân.

1000$00

Muốn bán vì dư dùng một cái xe Citroen torpédo C 4 4 chỗ ngồi số CC. 392 còn mới tinh hảo. Sáu bánh xe mới mua nệm mui còn tốt. Hỏi tại nhà 37 đường Sabourain Saigon.

LƯU Ý

Xin nhớ đừng bỏ xe hơi cũ, hãng Renovita có thể xây cy lindres lại như mới.

LỜI RAO

Muốn cho được vừa lòng thân chủ trong thời buổi kho khăn nầy, nhà thương ANGIER đình tạm sự giá tiền phòng như dưới đây cho :

Người Langsa :

Năm dưỡng bịnh mỗi ngày	7$00
Thai sẵng năm đúng 15 ngày	200$00
Người Annam : Năm dưỡng bịnh mỗi ngày	3$00
Thai sẵng năm đúng 15 ngày	100$00

Ở đâu có bán

Ở tại tiệm Cơm chay «Long Tân» số 156 đường d'Espagne sau chợ mới Saigon, có bán đủ các món ăn chay như là : bánh Biscuits chữ Vạn, bánh Trung Thu, bánh in phong và nhiều thứ khác.

Có bán Trà hiệu «Nhành Dương» mùi thơm, có nước nhiều. Uống đặng mát mẻ, tâm kỹ lưỡng theo, nhơn vệ sanh.

CHỈ CÓ 11$ VÀ 10$ THÔI

Quí thầy lương bổng ít và anh em học sanh ở xa muốn cần kiệm, hãy ở và ăn pension tại 3 cần phố lầu. Bổn trường có xe đưa rước những học sanh nào không có xe đạp. Hỏi tại Ecole *PHÁP - VIỆT*, rue d'Arras — Saigon.

P. NG.-VAN-MUI.

CABINET DENTAIRE
MADAME
Hamon-Corbineau et E. P. Veisse
de 7 à 12 de 2 1/2 à 7
164 rue Pellerin Tél. 914

ĐỜI XÃO QUYỆT

Bà con ở Lục-tỉnh nên coi chừng !

Trong thời buổi nầy hễ món chi hay, vật chi khéo thì thường hay có người tìm tòi bắt chước và giả mạo.

Như các ngài đều biết, thuốc xổ Thuận-Nguyên Tế hiệu Đồng hồ trở quít kim chỉ 9 giờ của đại lý độc quyền Trần-phân-Chấn 5 Mythe, lấy tăng danh tiếng khắp cả Đông Pháp đã 11 năm rồi là một môn thuốc lấy đắm trở độc rất là thần hiệu.

Nam Trung Bắc ba kỳ thấy đều hoan nghênh nên lãnh làm đại ý bán đã rất nhiều.

Nhơn thấy thuốc Thuận Nguyên Tế bán rất chạy nên gần đây có một bọn bất lương giục lợi cố gan nhái theo và giả mạo hiệu thuốc mang đi bán đeo cùng lục tỉnh.

Vì nếu chẳng tôi xin thành minh ho các thân chủ yêu qui có mua thuốc xổ Thuận Nguyên Tế hiệu - Đồng hồ trở quít kim chỉ 9 giờ - hãy nhìn cho kỹ phía sau lưng bao thuốc có đóng con dấu máu lửa và đóng miếng hình nhỏ màu quan (sépia) của ông Trần phân-Chấn mới là thiệt hiệu.

Luôn tiện xin cho qui ngài đại lý hay rằng chẳng tôi không có phái ông nào đi bán đeo dạo cùng các nơi bán rao hàng hiệu thuốc trên đây chi hết. Xin qui ngài chớ lầm vô mua của rẻ lấy là cần hơi.

Ông được chấp ý nơi phương tiện, xin qui ngài vui lòng gởi thư ngay đến chẳng tôi mà mua nhưc mua nay vậy.

Hiệu thuốc nầy ra đời từ năm 1933 và có cấu chứng tại Tòa Saigon (marque déposée).

Giá xin lấy nhất bao 0$25, mua số lượng hoặc hàng nhiều ; xin viết thư thương nghị sẽ gởi thẳng cho chủ nhơn kẻ nghiệp chánh đại lý độc quyền Trần-phân-Hàng Propriétaire à Mytho. Trên bao thật nhiều, nơi nhà buôn Nguyễn-thị-Kinh ở Gò-vấp Saigon.

ECOLE PRATIQUE DE COMMERCE

Union sténographique suisse aimé Paris

7, rue René Héraud
Saigon (Tânđinh)

Chuyên môn dạy các khoa thương mãi Đét-toán, Đánh - máy. Chữ - tắt Pháp văn, vân vân.

Riêng khoa chữ tắt bốn - trường thay mặt L.E.S.S.A.P. dạy học song thi tại Saigon, lấy bằng cấp bên Tây.

Bốn-trường cho các bạn thanh-niên tham mộ về điệu chữ tắt «Aimé Paris» hay rằng chẳng luận là có học nơi bốn trường, nên dợt từ đây đến Dimanche 2 Juillet có mở cuộc thi «Concours de Vitesse» đăng phát cấp bằng bên Tây gởi chứng cho. Hạng đến ngày 25 Juin hết thâu đơn.

Directeur : LƯƠNG-VĂN-HẦU.

Diplômé d'Ecole Supérieure de Commerce.

Titulaire des Certificats d'Etudes de l'Enseignement Commercial Paris, Ancien Caissier Comptable des Sociétés Commerciales, Industrielles et Agricoles, Expert-Comptable près des Tribunaux, Chef de la Comptabilité d'une maison de Commerce Saigon.

ĐỖ-NHƯ-LIÊN

100 Rue d'Espagne 110

Bán đủ đồ phụ tùng xe hơi
Bán đồ đàn hãi giá rẻ hơn nơi khác

91 R. d'Espagne 91

Cho mướn và sửa máy viết (machine à écrire) có trở bán đủ đồ phụ tùng về nghề máy viết. Bán đồ sơn nhiều màu rất đẹp. Khắc sơn đến làm mộ bia đá cẩm thạch. Biết vẽ khắc hình vô đá vô thau. Làm mề-đai, la chữ nổi giống thạp bên tây lắm.

Hội vạn quốc tiết kiệm

Hội hiệp-bổn nước đánh Pháp, dưới quyền kiểm soát của Chánh Phủ Đông Pháp.

Vốn 1000.000 (trong) Thương Hải) đã đóng tất cả và 8.000.000 phật)
Lăng)

Quản Lý cổ Đông Pháp:
Saigon 536, đường Chaignean chi nghánh tại Hanoi : 53, Đại lộ Francis Garnier.

Muốn dự đó
Lập tự bổn
Muốn có sẵng vốn
cho con cái lúc đói bạn
Muốn để dành tiền cho con trẻ ăn học

Thì hãy mua vé của Hội Vạn Quốc Tiết Kiệm :

Vé $1.000.- trả mỗi tháng $8.00
Vé $ 500.- trả mỗi tháng $4.00
Vé $ 250.- trả mỗi tháng $2.00
Đồng dự vào

1°- Cuộc xổ số hồi vốn lại mỗi tháng bổ vô tháng đầu.

2°- Cuộc chia 1/3 tiền lời cho Hội, con khi đóng đặng 2 Năm.

Hội có ký đông nhiều người chắc chắn và từ tế đặng làm quảng-lý những số mà hội chưa có người thay mặt.

Ý-KIẾN ĐỘC-GIẢ

CẢI LỆ CHẰNG RÀNH Ở THÔN-QUÊ

Việc thống lĩnh của nơn cấp kỳ, là một sự hệ-trong nhứt trong khi tay biến. Lẽ thì các nhà cầm quyền trị-an nên chú ý lắm mới nhất, có đâu đánh làm ngơ, việc hư nên gì đâu để đấy. Mấy ông hương chức có phận sự trong việc nầy hồi ra thì viện lẽ nầy nọ, thật chỉ nhớ có nguyệt bổng mà thôi ! và lo thỉnh lỗng tầm vit thường «đồng».

Mấy năm qua rồi trở lại đây cũng vì nạn kinh tế khủng hoảng tràn lan khắp cả, khói nói ai cũng biết nạn ấy không tự - vì nhà tư-bổn ông chủ điền anh dân thợ nào ! Thế nên cướp trộm càng ngày càng rồi dây lung tung nào là đánh hầm móc vách đất nhà, đánh lộn, giết người đợi của, nghe ra ngỡ khúc rằng kia hôm qua ở ngã sông nọ.

Ôi cảnh khốn của dân kẻ ra nào xiết !! Tiếng trống mõ ở chốn thôn-quê thỉnh thoảng lại nghe om sòm. Mới hôm gần đây vừa nửa đêm nhà nhà đều yên lặn, là lúc tôi đang ngon giấc, bỗng đâu tiếng mõ bay vào tai đánh thức tôi, nghe rồi ngưng chưa vậy đăng cựa mình nằng vai mấy lần để trong xe coi mỏ gì? Đợi dừi một hồi dài ghé rồi lại một. dài thì tôi nói thầm trong bụng rằng : có 13 là mõ cơ bơ đánh lộn chăng ?

Vì không nghe sáng nổ, nên yên trí mà nhắm mắt để ngủ nữa. (bởi không nghe thấy ai chạy tiếp gì cả, tưởng chắc mỗi người cũng giống như tôi mà không chạy mỏ lại đánh liên tiếp mãi ; Ca mỏ gì mà đánh thức tôi mãi cả 1 bây giờ ý tôi lại không cho là đánh lộn nữa, giờ trí tôi lại nghĩ cả ấy nhà mà không thì có vụ ăn mạng gì đây ; Tưởng thế đoan mới chồm ngồi dậy, kêu rũ nhau năm bảy người, đồng ra mé ruộng đứng nghe tin, mỏ đánh một bên cạnh làng, người thì nói nghe mỏ lâu lắm nhưng chắc ý ăn trộm nên không chạy, kẻ lại cho hóa-hoạn, đánh lộn v.v. kẻ bàn vầy người luận khác một lát (trói 10 phút đồng hồ mới có một người trong đám rũ nhau đến tận nơi dò xem ; ra đi một chập lối nửa ruộng. xa xa trong thấy có đơn người chạy kẻ tiếng sáng nổ lên. làm ai cũng ngẩn ngơ chắc lưỡi, biết bọn cướp của con nhưng ai nấy đều tay không lấy gì mà đích lại chăng. đánh lặng tiếng nếp một bên,để cho bọn cướp chạy thoát. Một chập nữa có một đám người chạy tới có đuốc đèn có một lí kẻ cầm cây vì ở gần nhà tôi chỉ còn phần đông thì tay không cả, bọn cướp chạy đã xa nên đồng rũ nhau trở lại hết ; người thì nói tự đăng cướp 'ám thò ở, làm nhỏ phá to, thành đi trộm nhà có ăn ấy nhưng thấy người nhà it nên mới làm cướp, lại chẳng nó không lần sẵng lúc đầu và trong khi lấy đồ nên không ai biết trước mà đề phòng. Lại có kẻ biết, đồng ý với tôi mà trách lực lệ làng giả một bọn cướp cốn con năm bảy đứa mà dân làng đông cả mấy trăm, lại bắt không đặng. Chính là tại thể-lệ của làng không rành, mỗi việc nào nhỏ lớn gì, thì cứ đánh hồi-mõ, phân biệt được việc gì cho dân đi tiếp biết trước mà đề-phòng ; Để nước đến chân rồi bảo ! Còn việc thì gép mà nếu để đợi nghe mõ đánh cho mãn một hồi rồi lại mấy dui thoặc hồi một hay khác hai, bao đợi nghe cho rõ đến bốn năm hồi làm tuồng huốn quá thì sao ?....

Lệ làng thậu thuế cũng đánh mõ, bắt dân làm việc gì cũng mõ, ấy là mỏ đánh cho dân biết mà trốn đó mà hễ việc nào muốn cho người ta tựu tới cho mau thì cứ đánh mõ hồi mốt, thể lệ không đúng luật ma có hai cho sự cứu-cấp lắm đó

Ước mong lệ làng sắp lại có trật tự như nầy thì sự cứu cấp đàn rành đó : a) ăn cướp thì đánh mõ hai tiếng rồi lại một tiếng, nghĩa là đánh trước hai tiếng rồi ngưng lâng một tiếng đánh một hồng thứ ba nữa, tiếng thứ ba nầy nó nằm vào khoản thứ tư.

b) Mỏ chữa lửa thì năm tiếng đánh thực dồn lại một giọt, rồi ngưng kế đánh năm tiếng nữa ngưng rồi đánh nữa cứ thế mà tới mãi.

c) Mỏ cứu kẻ bịnh ngất hoặc rắn cắn vân.. thì một hồi trơn, dứt hồi nầy thì cũng tiếp hồi khác v...v.

a) Mỏ đánh lộn hay chim ghe, đánh để người trong xóm gần chạy lại thì đánh thẳng một hồi rồi lại mộc dui (tục gọi là hồi một).

g) Mỏ nhóm dân tại chà lang (nhà hội hay là nhà việc) thì một hồi lại hai dài, thường gọi khác hai)

h) Mỏ cho dân tựu lại nhà hương chức trong một ấp nào, thì thao thể lệ ấp ấy-mà cho dân trong ấp mình biết mà tới Khỏi lộn dân ấp, khác. Vì như ấp A thì một hồi lại 3, ấp B. một hồi lại bốn, ấp C một hồi lại năm ấp D. một hồi lại sáu ; kẻ từ vài sắp lên mà thôi :

Phạm-duy-Cơ

Phong rao hội chợ Biênhòa

Ai đi, nhân bạn Đồng Nai
Dân xa-xuất cũng chờ sai ngày nỡ
Ngày 28 6 7, 8 Mai
Vì đây ta nối lời chi ba sinh
Mong sao gương sẽ lại lành
Bại hàng ai kẻ mất mành, th. vở.

Nguyễn thị Nhi

Khi các ngài không thể xáp gần con thú dang, lục đó dầu tường đến thuốc đạn **Western** cũng muộn.

Bởi vậy trước khi đi săn : phải mua cho có sẵng.

Đạn thuốc **Western** là thứ mạnh vô cùng Giết thú một cách chắc tay.

Mới lại nhiều thứ đạn ria CHEVROTINES và 22 LONG SUPER X.

Đại-lý độc quyền toàn cõi Đông-Pháp

AUTO-ACCESSOIRES MAISON DIDIER
61, rue Pellerin, Saigon

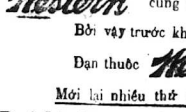

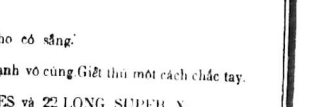

72 % màu trắng dùng toàn dầu trong tốt cân đúng giá rẻ của Annam làm ra

Đại-Tâm
82, Bđ Tổng-đốc Phương CHOLON

NHÀ VẼ TRUYỀN THẦN

432 & 434 QUAI CHOQUAN, EN FACE GARE JACCAREO-CHOLON

VẼ HÌNH THẬT GIỐNG, KHÔNG GIỐNG GỞI TRẢ LẠI

BUSTE NOIR 50x60 **2$70** NGUYỄN VĂN KHUONG
PEINTURE A L'HUILE 7$00 ARTISTE PORTRAITISTE
ĐỒ XA GỞI CÓ RẺ

Nghỉ mát Dalat

Năm nay ai đi nghỉ mát Dalat cũng nên kiếm nhà ngủ Võ-văn-Dung mà ở, vì nhà-ngủ mới lập ra, theo đúng kiểu âu-tây, rất sạch-sẽ mà lại rẻ tiền. Nhứt là về sự ăn uống lại dễ dàng lắm. Có giá đặc biệt cho học sanh.

Hôtel du Marché de Dalat
Téléphone n° 28
Võ-văn-Dung, Propriétaire

Muốn hỏi cho rõ ràng, xin do nơi M. NGUYỄN-VĂN-NHAC, 82 rue Pellerin Saigon.

TRÀ « VIỆT-THÁI »

Thơm ngon, uống mát, mau tiêu, bổ tích, có nhà nước cùng viện Pasteur thí nghiệm. Việt-Thái thủy tiên-Việt-Thái Mẫu-đơn.

Chủ-nhơn: PHẠM-HẠ-HUYỀN
36, Sabouratn Saigon— Télép. 231

Cần nhiều Đại-lý ở các làng các chợ nhỏ.

Huê hồng nhiều, thể lệ dễ.

TIỂU-THUYẾT của ĐƯỐC-NHÀ-NAM N° 80

TRINH-THAM TIEU-THUYET

NỖI ỨC, TÌNH OAN

TRỌNG-NHƠN *dịch-thuật*

CHƯƠNG THỨ MƯỜI BỐN

Hương dầu bà chẳng có ở-bề ở nhà, Mỹ-Hoàn cũng ưng Vân-Y, vì mang đã đi tình thương mến chẳng thiếu niên ấy rồi. Phương Thường tình, con gái hay hiếu cứ, hoặc hàn mến mến cớ, đều cho thiệt lòng thương ai đó nữa, cũng làm bộ dông dăng đôi phen [illegible] mới trung thuận. Mỹ-Hoàn [illegible] không [illegible] bịnh mất cỡ chưng ấy của đám thiếu nữ, cho nên bà Đỗ gia ôn ý đôi ba phen nằng mới chịu ưng Vân-Y. Được lời như tấc lòng bà chủ bằng tình nói với chồng thêu giục cho Vân-Y cưới Mỹ-Hoàn cho rồi. Rồi thay, bà ta nằng mà bỏ qua việc ấy. Bởi vậy bà chẳng có [illegible] giúp đỡ con cho nên [illegible] nên chất đã hằng non hằng núi đi vậy.

Trường-Xuân đáp :

— Thưa chú, xin chú đỡ cháu ở như vậy cho cháu được thong thả và khỏi đến phiền lụy. Cháu bây giờ còn thiếu chi nữa đâu.

— Phải, bây giờ cháu không thiếu ! Ôn chi, nhưng mọi ngày kia tủi khó tiền hết rồi mới sao ?

— Hết tiền thì cháu sẽ xin điền linh theo ông cha khi trước có sẵn nhà nước nuôi cho, sự chi thiếu hụt. Nếu được ra trận mạc lại càng...

Trường-Xuân nói tới đây bỗng bựm miệng lại rầy :

— Đỗ khờ nã, nói chi lời bất tường như vậy. Mẹ không bao giờ chịu để con đi lính cho phải mẹ mất nơi con một ngã đâu.

— Chi tôi quyết như vậy, thưa mẹ.

Cần-Minh chận lại,

— Cháu phải nghe lời chú đây chú-bằng nên muốn [illegible] nữa thêt rồi cũng phải hết.

Trường-Xuân đáp :

— Thưa chú, xin chú đỡ cháu ở như vậy cho cháu được thong thả và khỏi đến phiền lụy. Cháu bây giờ còn thiếu chi nữa đâu.

— Phải, bây giờ cháu không thiếu ! Ôn chi, nhưng mọi ngày kia tủi khó tiền hết rồi mới sao ?

— Hết tiền thì cháu sẽ xin điền linh theo ông cha khi trước có sẵn nhà nước nuôi cho, sự chi thiếu hụt. Nếu được ra trận mạc lại càng...

Trường-Xuân nói tới đây bỗng bựm miệng lại rầy :

— Đỗ khờ nã, nói chi lời bất tường như vậy. Mẹ không bao giờ chịu để con đi lính cho phải mẹ mất nơi con một ngã đâu.

— Chi tôi quyết như vậy, thưa mẹ.

Cần-Minh chận lại,

— Cháu phải nghe lời chú đây chú-bằng nên muốn [illegible] nữa thêt rồi cũng phải hết.

Trường-Xuân đáp :

— Thưa chú, xin chú đỡ cháu ở như vậy cho cháu được thong thả và khỏi đến phiền lụy. Cháu bây giờ còn thiếu chi nữa đâu.

— Phải, bây giờ cháu không thiếu ! Ôn chi, nhưng mọi ngày kia tủi khó tiền hết rồi mới sao ?

— Hết tiền thì cháu sẽ xin điền linh theo ông cha khi trước có sẵn nhà nước nuôi cho, sự chi thiếu hụt. Nếu được ra trận mạc lại càng...

Trường-Xuân nói tới đây bỗng bựm miệng lại rầy :

— Đỗ khờ nã, nói chi lời bất tường như vậy. Mẹ không bao giờ chịu để con đi lính cho phải mẹ mất nơi con một ngã đâu.

— Chi tôi quyết như vậy, thưa mẹ.

Cần-Minh chận lại,

— Cháu phải nghe lời chú đây chú-bằng nên muốn [illegible]

Tối đó đàm cãi lời mẹ và chú Nhưng việc làm ăn thì đợi ngày sau đã chớ bây giờ tôi còn nhỏ, đã tôi thong dong tiêu sài rồi sẽ lo đến sự nghèo giàu.

Thấy con cứng đầu cứng cổ như vậy, bà Đỗ Gia cũng bực mình bà bèn bàn tính riêng với Cần-Minh để kiếm chỗ buộc con phải làm lụng. Nhưng muốn kiếm cho được công ăn việc làm thích hợp với ý muốn của đứa con cưng của bà, tưởng không dễ dàng gì, không phải là một việc mau được.

Trong khi chờ đợi, bà ta thường giao tiền bạc cho Cần-Minh để giúp đỡ trong cuộc ăn xài của Trường-Xuân. Nhưng bà nghĩ rằng thương bữa phải tên lút tới lui thăm viếng Trường-Xuân như vậy lấy làm bất tiện, nhứt là khi Trường-Xuân gởi thơ cho bà, thì bà lo sợ [illegible] người [illegible] bà tính thế cho Cần-Minh tới lui được ngang nẫy ; nó ăn xài [illegible] thông thả nơi nhà bà đang có thương [illegible] là của tôi, chớ không để của chi giúp cho, cho nên ăn xài bao nhiêu, nó cứ bắt tôi xuất bạc ra cho nó xài, hễ có nói động tới nó, thì nó làm gián lắm hơn. Vì vậy mà tôi hằng lo cho cuộc tương lai của nó đó chị.

CÒN NỮA

TÂM-LÝ TIỂU-THUYẾT

TÌNH - ĐỜI

của LÊ-QUANG KỲ

— Dạ mời ông... ông... tủ giải khát, cô nói.

— Để đó tôi, cô hai, ông tủ đáp.

Cúi đầu, cô Trinh Sáng đi ra nhà sau; ông tủ liết dòm theo cô Trinh Sáng khoát mãn, ông tủ thấy sắp tớ kế qua người dị lại lăng xăng dưới hếp.

— Uống nước đó ông tủ, uống đi mà, uống nói chuyện chơi.

— Thưa bà để đó tôi.

— Ông tủ nay đặng bao nhiêu tuổi. Làm ông tủ có nói tôi quên kể vai giúp phụ với dòng bao song tôi không vốn. Và lãi tự tôi có ăn học chút ít, mà sự ăn học đâu gọi là từng trải, phải cần quan sát mới được, trước hết tôi ra lập nhà máy, may anh em bà con thương giúp, tại đồng đồng lối ấy đợi ngày nào tôi muốn tiến hành về đường thương mãi thì đã có vốn...

Bà huyện nghe ông tủ nói tới đâu thì bà « ừ » chăm câu cô hỏi bà đặc ý lắm.

— Phải, ông tủ nói nghe đặng. Làm người ít kẻ được vậy, bà huyện nói.

Lấy hơi xong, ông tủ tiếp:

— Phần nhiều, hễ ai du học phương xa thì toàn là lo « làm quan » vì họ tưởng hễ làm quan là sang trọng có kẻ hầu cô người thưa, họ đâu có biết hễ làm việc mà ăn đồng lương đầu lấy, thưa cô, tôi nghĩ hễ tôi ra mặt làm nghề thương mãi người Annam giúp người Annam cuộc thương mãi thanh hành, tôi làm ích cho xã hội, hễ tôi có tiền tự nhiên sang mà hễ sang thì phải có trọng thiếu chi kẻ yêu vì.

Khoái dạ, bà huyện cười sắc sắc khen lời ông tủ là phải. Nay giờ cô sắp tới tớ sau bếp. Cô Trinh Sáng lấy rót nước chế biến đoạn cô lấy khăn la ghế phô tơ ngồi may đỡ nghe ông tủ nói chuyện luôn tiện.

— Hút thuốc đó, ông tủ, bà huyện mời:

Lấy một điếu thuốc đặt vào môi, ông tủ vừa hút thuốc vừa nghĩ ngợi.

— Uống nước ông tủ, bà huyện nói, ông tủ nói chuyện nghe thông-thính quá, người còn nhỏ mà tài ba xuất chúng, phải tôi được người con như ông tủ thì tôi chẳng quản mau sự gì nữa hết.

— Dạ, tôi đây tài hèn sức mọn, một mình làm sao gánh nổi gian sông cả, sá gì mấy kẻ sang Pháp du học, ôm đặng bằn cấp về đặng ra mặt « ông lớn » mà kiếm vợ giàu, cái ngôn cưới vợ giàu dương như nó nhiều trong cái óc những « ông lớn » ấy, theo ý tôi nhỉnh mình đã học rộng thấy xa, mình có làm ích đến gì cho nhơn quần chưa mà lo một mình mình, dùng công danh mà «kiếm vợ» là kiếm của, kiếm ruộng vườn, kiếm xe hơi, đó là nhơn hèn giả, cô vợ lấy kẻ ấy là cô gái ngu si nó cưới mình là vì thương cái gia tài mình lớn, nó mê mình là mê cái nhà lầu mình cao ngoài ra cái gia tài, cái nhà lầu, cái xe hơi, thì nó chẳng còn biết đến mình cho mình là con vợ giả, xin lỗi cô, tôi có nói con vợ giả là vì chính cô vợ kia cũng dùng cái « nhơn nghĩa kia mà lấy chồng, mấy cô ấy thấy ông cũ nầy sang, ông nghề kia cao chức thì hàm vế làm vợ đặng mang lốt « bà » đặng tranh vô hàng nữ giới rằng mình cũng đừng vào hạng « bà lớn ».

Bà huyện cười xòa, cô Trinh Sáng lém thỉnh mắt ngó vào khăn mà chẳng nhớ đến thêu thêu chi rảo,

— Ông tủ nói vẫn nghe hay hèm công kích thái nam giới nghe phải lẽ, bà huyện nói:

Hừng chí ông tủ hớp nước cho thông cổ, liết qua phía cô hai Trinh Sáng mà tiếp:

— Tôi nói thì toàn là chuyện có thể xảy ra, chớ đâu phải tiểu thuyết của tác giả Phu-Đức nói chuyện trên trời, đây luôn miệng tôi chỉ ít người cho cô biết, ông lốc-phũ Lý ở Benité vợ chết, chắp nối đời sau thì ra một người đuôi một con mắt, hình thù xấu xa, mà có « của », còn bà vợ giàu, lấy ông ta đặng làm « bà lớn » chớ và không phải lịch sự, lịch sáng gì, mắt mày trông tà ông ta in hệch một thằng si-noa. Đấy chuyện nầy còn rằng rằng ông Lê-quang-Xâu là em một cha với đốc-tờ Lê-quang Ghê trước kia cũng bị vợ cưới, đi lấy về, sầm sầm hai mươi tám tuổi mới đậu cử nhơn luật, vô Chợ quán nói có Tân Ngọc, con con một của ông bà hội-đồng Sáng, đâu cho ông luật-khoa cử-nhơn Lê-quang-Xâu có biết cô Tân-Ngọc hư tiết đi nữa cũng trang thuận vì đàng gì chịu bù của hai chục ngàn đồng, đến bồi cái « tổ » cái « hư » của cô phụ-nữ lần thời ấy, ngày đám hỏi, đang giữa tiệc vui vầy, cô bà cô của cô Tân Ngọc ở Lái-thiêu cất cớ bảo cô ta ra đó tắt cùng tên rể, đã chẳng sự sẻ e-lê lại còn mang mặt « mốc » ra mơi là lạ cho, hàng trai tất lớn cô gái bộ lùn, một chủ kẻ ấy vô tay cưới ro, cô ta đã chẳng mắc cỡ lại con nói: « anh cưới hay không với không cần tôi co của thiếu gì chồng ».

CÔN NỮ.

Banh Nội-hóa bằng Caoutchouc

Quí vị nào muốn mua sỉ banh caoutchouc về bán không cần hiểu đến xin chỉ đến tại nhà in Đức-lưu-Phương, 158 rue d'Espagne Saigon, Đây chính là nhà chế tạo và sản xuất nhiều mà tốt.

GIÁ ĐÁNG NGÀN VÀNG...

Là có người xuất bản một bộ cờ tướng tục kêu là cờ thế bằng chữ Quốc-Ngữ, ai ai biết chữ Quốc-ngữ cũng đều coi hiểu được hết thảy, vì cờ bản đồ nhiều kiểu, chỉ từ nước tề số bằng mũi tên, và chỉ cách đi ngay hay đi dọc rành rẽ lắm, không sót một cái gì là không chỉ lại có phân biệt quân bên vuông bên tròn cho dễ hiểu. Xuất hết trí thức trong 10 năm lần biết bao nhiêu hết trí lực mà bỏ bỏ bỏ sách nầy, từ thế cờ tàn rồi kế nhiều thế bí mật và nguy hiểm lắm, chỉ cho tới thế mới xuất quán còn đã số 32 quân cờ mới sắp. Công soạn một cuốn cờ nầy lâu bằng soạn 20 cuốn sách khác, nên từ trước tới giờ, không ai chịu soạn vì ngán vòng thi có cho cuốn sách nầy thì không. Sách nầy dày tới 88 trương, đóng tròn là cờ thế, mua vui hiểu là « Tân xuất trí Nam » là vì cờ cao thì trí ắt cao. Cuốn nhứt có tốt bản cờ thế đã in rồi, cuốn nhì đang in tiếp, cả trọn bộ cuốn nào cũng đều bán 0$50, mua bản cả giá riêng, ở xa mua bằng cò « Tem » cũng được, một cuốn thêm 0$15 tiền gởi, từ 2 cuốn sắp lên giá thêm 0$05. Mua xu nhỏ 2 bản cờ mà được mua vui trong lúc thina nhàn, khi gởi buồn tôi mê giấc điệp, lại cũng đủ vào bực cầm kỳ thi họa, ai ngờ thấy cũng muốn mua.

Thơ và Mandat gởi cho người xuất bản: LÊ-VĂN ANH, Commerçant Boulevard Albert 1er số 142 Dakao-Saigon.

Có trữ bán tại Gare Cailnat, Rue Mayer Tân-định N° 128, Boud. de la Somme N° 85, Rue Amiral Courbet N° 43 và Vannier N° 74 Saigon.

CHỐNG VỚI NẠN KINH TẾ

Sữa bò nhãn xanh hiệu kiết tinh khiết và ngon nhất. Bán gì được chịu cho nhà nước trong năm 1933 cho sắc tại hoa đường nhà máy sanh nhà thương ở nhà thuốc thiệt Lác tiêm ròng khắp Đông Dương đều có bán

FREXOR

2 rue Nac-Nahon- 43 Quai de Belgique. Tél 283

Luận về các thứ súng săn bắn các thứ thuốc đạn và các cách săn bắn thường dùng theo kim-thời

HENRI HỒ VĂN-CẨM

Các thứ súng săn bắn. Cách làm súng nào hay. Khi mua súng phải lựa thế nào cho khỏi sai lầm và cho vừa tay mình bắn.

Dùng súng nòng đăng bắn đã các thứ thịt lớn nhỏ ở Đông Pháp. Các thứ thuốc đạn thường dùng. Cách dùng cho khỏi sai lầm và khỏi lộn xộn. Các cách săn bắn kiểm thú ở Đông-Pháp. Bắn thịt lớn như voi, mình, trâu và bò rừng, vân vân với súng giặc. Bắn đèn ban đêm. Bắn thịt đứng và chim đâu. Bắn chim bay và thú chạy. Bắn chim bay với chó săn, tây gọi là chiens d'arrêt là cách bắn lịch sự đáng trách hơn hết. Mấy thứ chó săn tây gọi là «chiens courants» (lùa thứ về chủ đôn) phải lựa thứ nào? Chó dùng theo việc cảnh sát và theo giặc (chiens policiers et de guerre) mấy thứ phải lựa thứ nào? Chó bươi hang bắt chồn và chuộc. (chiens terriers) mấy thứ phải lựa thứ nào? Chó chưng diện để đánh chơi trong nhà (chiens d'agrément) cũng nhiều thứ, tùy thích mỗi người. Cách tập, cách nuôi và săn sóc chó.

Nhiều đồng bạn ta có súng nòng và ham săn bắn, song phần nhiều chẳng biết mua thứ súng cho tốt và cho tự tiện trong khi dùng vì trong sự mua súng mà ham rẻ có sự lợi hại nhiều hơn mua rẻ hàng chi khác. Còn về phần thuốc đạn, thì cũng nhiều người không biết dùng hơn nữa, cho nên có sự rối rỏ và mất hứng. Mấy hôm nay chúng tôi có điệp mà nghe câu chuyện của một anh em đồng nghiệp săn bắn cũng đã nhiều rồi.

Người nói rằng nhiều khi người nạp trong tức sáng 12 cho đến 2 grs 8 hoặc 3 grammes thuốc T. Theo ý người tưởng nạp như vậy đặng bắn cho hết sức xa bắt sức mạnh, chớ không để đặng cho nổ súng và mang hại có ngày.

Ai chế súng ra chẳng muốn bắn cho thật mạnh, cho thật xa đặng mà bắn buôn cho dễ, song ý người chế tạo gì ý người đi săn đã muốn như vậy rồi, mà còn phải kể sức mạnh con người cầm nổi và chịu đỡ đặng bao nhiêu kilos; cách thức chế thép kiểm-thính cứng và dẻo đến đỉnh; làm ra lò súng cho nhẹ nhàn thì lòng phải nặng đến bực nào mà bắn không rung; còn lin chung lại cây súng phải nặng đến đâu mà người bắn cầm trên tay cử động cho lẹ làng, vân vân... Nếu muốn bắn cho đặng xa mười ngàn thước thì phải dùng súng đồng, nặng mấy ngàn kilos sức con người chịu sao cho nổi?

Còn về sự đi săn bắn ban ngày, hoặc bắn đèn ban đêm mà bị rủi ro hoài là vì người đi săn không cẩn thận là một không hiểu đã cách thức bắn đến là hai; súng mình cầm trong tay mà không biết sức nó đi xa bao nhiêu là ba; không tỉnh, lộn xộn, lăn xăng cho nên rằng hay nổ trúng người chung quanh mình là bốn.

Sự rủi ro thảo thì ai ai cũng khó mà đề phòng đặng song khi bị rủi ro rồi nghĩ lại thì sự rủi ấy có cớ, có gốc, tại làm sao luôn luôn chẳng không.

Nếu nói sự qua thì viên đạn một (Balle) của súng 12 đi quá một ngàn thước, còn viên đạn một súng 24 thì còn đi đặng 850 thước. Đạn bắn nai gọi là chevrotines từ lớn nhỏ đi từ 450 thước cho tới 550 thước.

Đạn chỉ số 2 đi từ 200 thước. Đạn chỉ số 6 đi từ 150 thước cho tới 200 thước; còn đạn chỉ số 10 thì đi đặng 100 thước cho đến 130. Có mấy người đi bắn súng thường mà để đạn súng mình đi xa đã vậy đâu? Nếu trúng vào con mắt mà đâu cho đạn mãng lẫu đi đi nữa thì cũng đủ mà hư con mắt của con người. Cho nên phải cẩn thận cho làm mới đúng.

Đi lần do trên mười mấy năm từ Nam chí Bắc xứ Đông-Pháp, chúng tôi đã có dịp mở rỏ tới gần đã các sắc thú ra chim xứ nầy. Chúng tôi nhớ có ích cho đồng bạn ham nghề vui thú săn bắn, cho nên kể từ đây chúng tôi, vì rảnh thì giờ, bàn luận về súng ống thuốc đạn các cách săn bắn hay đúng, hoặc bắn thú thật chạy; bắn đèn ban đêm; bắn chim bay khôn

(Còn nữa)

Vụ tuyển cử hội đồng thành-phố Saigon

A Monsieur le Directeur de la Savonnerie Việt-Nam Cholon.

Kính ông,

Tôi có nghe kỳ diễn thuyết tiền cử hội đồng thành phố, ông Thạch nói rằng savon Việt-nam không có bọt thì tôi lấy làm lạ, vì tôi dùng savon Việt Nam thuở nay thiệt tốt bọt nhiều ít hao, giặt mau sạch đồ và tiết kiệm lắm.

Ông dâu có lợi dụng đồng bào, ông làm ra savon tốt hơn các thứ khác ở Đông Dương và Marseille mà để tiếng Việt Nam thì là vinh hiển cho đồng bào đó; nếu có nhiều người làm như vậy thì Annam có lo gì một ngày kia không đoạt lại mấy mối lợi của ngoại bang; như vậy mới có thể mở mang thương mãi người Việt-Nam được. Tôi có đến hãng ông thì thấy có trên 200 người làm việt, như vậy có phải là hữu ích cho lao động mình không, nếu nhiều người làm được như ông vậy thì có lo chi là cái nạng thất nghiệp sẽ tiêu điệc.

vụ cử hội đồng mà savon Việt-Nam có ăn nhập gì, mà ông Thạch kích bát lung lắm vậy. Khi ông thạch biểu Annam dùng savon Việt-Nam để dùng savon ngoại quốc như cát-chú và nga-la từ sau!

Nghĩ mà tức cười, làm không xong vụ gì hết, thay người ta ăn được thì ganh ghét, ấy là tánh nết của lũ nhỏ đó.

Làm như thế thì ngàn năm Annam mình cất đầu không nổi. Tánh nết như vậy con nít quá mà cũng [illegible] cử hội đồng. Thiệt là đáng tiếc.

Nay kính

Nguyễn văn-Đa

cử tri hội đồng thành-phố Saigon

Gởi báo

ĐUỐC-NHÀ-NAM

bán lẻ mỗi số 6 xu

Một tháng	$ 20
Ba tháng	3 50
Sáu tháng	7 00
Một năm	13 [illegible]

có hạng lớ có chú gọi là « chiens d'arrêts » (gặp thú đứng ngừng cứng lại ra dấu cho chủ biết) bắn thịt lớn đứng quay phía nào phải nào phải bắn đâu cho ngã liền vì nên không ngã liền thì hai đến bốn mang người bắn; bắn thú ra chim đứng, vân vân.

Làm rõ hết chúng tôi lại chỉ về làm sao mà bắn bay giỏi cho mau biết và mau hay vì bắn bay giỏi như thực billard cậy: cùng có thực lắm nầy mà đạn đi ra làm sao rồi trúng lém sao, thực gốc no mà đạn phải đi thế nào. Cho đặng bắn bay hay phải tiềm kiếm lâu năm, đọc nhiều thứ sách và nhứt là phải đầu chó săn ra đồng bắn cho thường năm nầy qua tháng kia mới đặng thành công và mới chắc ý mình là sự cần kiệp hơn hết.

(Còn nữa)

Còn gì mà phải lo

Nam bắc hiệp một nhà,
Nam giẹp giặc ắc lấy công;
Nam Thảo Đường nhà thuốc số nhà 105 rue Alsace Lorraine, Saigon, (gần tiệm cầm đồ cũ trước chợ Bến thành) có thầy chuyên-môn chữa bịnh bằng các sắc danh sơn thảo mộc (thuốc nam) Bổ lực bằng thuốc bắc; có khi thuốc nam thuốc bắc hiệp nhau. Coi mạch ăn-chứng lập phương, rất hay Việt Nam phong thổ, và có bán các món cao đơn hoàn-tán công hiệu như thần. Chuyên trị nhứt là bịnh ho các chứng; phụ-nữ khoa kinh kỳ sản hậu các chứng; cùng nam phụ nữ lão-ấu, thương hàng cảm mạo, ban sa các chứng. Bịnh nào thuốc nấy. Bổn hiệu quảng-cáo, sự hay đồn lời nói về cùng. Nếu quí vị đồng-bào có bịnh chiếu cố bổn hiệu dùng thử một lần rất đặng vừa lòng quí vị.

Nam-Thảo Đường Chủ nhơn kính cáo

« Thai-Bình Học-Hiệu »

10, 10 bis et 12 Rue de Verdun (Saigon)

Bài trường: Ngày 21 Janvier 1933

Tựu trường: Ngày 8 Février nhằm mùng 8 tháng giêng Annam. Bổn-trường chuyên dạy thi « BẰNG-CẤP TIỂU-HỌC và SƠ HỌC ». Lãnh dạy học trò con trai và con gái trong năm lớp: tờ lớp Ấu-học (Cours Enfantin) tới lớp sớt (Cours Supérieur). Học trò con gái có dạy học MAY, VÁ, THÊU, rất JOUR, BRODER... theo kiểu kim thời một tuần lễ hai buổi.

Mỗi ngày, bãi học có người đưa học trò về tới Ngã ba Chợ-đũi (Angle Verdun et Testard).—tới ngã tư chôn Chà (Angle Lareynière et Amiral Rose) và tới ngã ba Nhà thờ Huyện-Sĩ (Angle Frère Louis et Frères Guillerm t)

Học trò ở xa muốn ăn cơm buổi trưa, trường lãnh nấu. Tiền cơm mỗi tháng 3500

Bản đem từ 7 giờ tới 9 giờ, cô Lãnh học trò trai và gái học trường nhà-nước muốn học thêm đặng thi BẰNG-CẤP TIỂU HỌC và SƠ-HỌC cho chắc đậu. Dạy rõng ba khoa chánh: Dictée, Rédaction và Calcul. Mỗi trò một tháng 3500.

Con rắn chín đầu

Các thứ bịnh phong tình muốn cho lành tận gốc và không bịnh sanh đục thì viết thư kể bịnh cho thầy kỳ gởi cho ở Binh-Thanh-Song « Cambodge (Vinhlong) thì sẽ có đủ thương đến chỗ trị bịnh tận gốc và thuốc sẽ gởi Contre Remboursement.

Ở Saigon có gởi tại hiệu Nguyễn thị Kinh.

Thuốc THIÊN-THỜI của Pharmacie NGUYEN-VAN-TRI ở Mytho chế ra đả cứu được nhiều người bịnh có CULA thiệt thoa tiếp thêm đừng cho vọp bẻ, thì mười bịnh không trật một. Dám cam đoan.

122 đảng-viên cộng-sản ra trước tòa Đại-hình

(Tiếp theo trương nhứt)

Mục-đích của đảng Cộng-sản ra sao ?

Bất được nhiều tay lãnh-tụ cộng-sản, lượm được nhiều giấy tờ nói tụ-họp của chúng, và đọc theo lời thú-nhận của chúng, sẽ nói có thể xét rõ đầu đuôi gốc ngọn của các hội kín, xét biết mục-đích của chúng là gì, xét biết cách tổ-chức của chúng ra sao và xét biết việc hành-động của chúng là thế nào ?

Trong bản cáo trạng của làm chuyện, làm sự tích, tường đó giá đã độc kỹ những bài đăng về chuyện nhỏ mấy số báo trước giờ không cần nhắc lại cho choán chỗ.

Nội chuyện cáo chúng nhóp phe cộng-sản, thì trong số 122 bị cáo, có 119 người đều nhìn nhận là có vô hội kín, hoạt-động phá cuộc trị-an, mưu phá và chống cự với nhà-nước, mà nước với tụ-nọp bọn bất-lương.

Và lại bọn nầy nhìn biết mấy lời khai đó, tức là chúng có chưa trong ấy — xét rõ là cộng-sản-đảng — đảng nầy có gần 20 chi bộ, nhưng không có giấy phép của chánh-phủ cho lập. Do theo lời khai của bị cáo, thì ra mục-tích của đảng Cộng-sản là như vầy : đuổi người Pháp ra khỏi Đông-dương, đem một cái chánh-phủ giống như chánh-phủ Mạc-tư-khoa thay cho chánh-phủ Pháp. Nhưa tuổi là chúng theo mục-đích của Đệ-tam quốc-tế đó.

Lại do theo bản cung-chiêu của bọn nầy, thì rõ ràng *cộng sản đảng* đang âm-mưu và đã gây nhiều tội ám hại giết người hoặc đốt nhà. Các cuộc nầy do mấy quân đội kêu là *Đội tự vệ* Đội tự-vệ lãnh những việc nầy : 1° — bảo-hộ các thủ-lãnh của đảng, nếu gặp việc giết người thì cũng không từ ; 2° — cướp giựt nhà của hương chức và các nhà giàu có để lấy tiền tổ vào quỹ của đảng ; 3° — tuân lịnh tòa án cách-mạng mà hành sự.

Có nhiều tội ám-sát, do nhiều kẻ gây nên, đó là phạm về cái hương (droit commun). Đại khái như vầy : Đầu hết là vụ ám sát hương-trưởng Huợt ở làng Tân-Tạo thuộc về quận Đức-Hòa, ngày 19 Juillet 1930, chúng bắn Huợt hai phát súng lục. Kế đó thì vụ ám sát hương-cả Chương và hương quản Mây trong đêm 22 và 23 Septembre 1930.

Sau tại vụ toàn giết hương-cả Huỳnh-văn-Nam ở quận Đức-Hòa trong đêm 27 và 28 décembre 1930 vụ ăn trộm hai cây súng cối xay, 4 cây súng Mousquetons và bỉ đạn tại trại lính Ô-môn trong đêm 10 và 11 Janvier 1929 ; ám sát bếp Thọ, toan giết cai Giác ; đốt kho của hãng dầu Nhà-bè hồi 21 mars 1931, ám sát Lê-quang-Chiêu đêm 24 và 25 avril 1931 tại làng Đạo-Ngạo (Mytho), đánh tàu *Hưng quan* chạy đường Travinh Mytho trên sông Cửu-long-giang, gần đồn Kahon, trong đêm 28 29 mai 1931.

Các vụ kể vắn tắt trên đây, chờ đem hồi mỗi bị-cáo, thì chúng tôi sẽ có dịp nói thêm trong tất cho độc-giả biết nữa vậy.

Bắt đầu hỏi chứng

Đọc một bản trạng cáo như thế chúng đã mệt rồi, viên lục-sự đọc mỗi mỗi mỗi hơi tắc tiếng, mồ hôi ra ướt trắng. Khi vừa giết bản trạng-cáo thì đã 9 giờ ngoài, kẻ đó đích ra tiếng Annam.

Bấy giờ lão trưởng-tòa Carillon kêu tên mấy người chứng.

Lão nầy, mỗi khi có vụ án nào có về quan hệ, thì lão làm oai dữ lắm. Tiếng ảo kêu vang phòng tòa, 59 người chứng đều run hết, chỉ có một người vững mặt, Ấy là tên Đặng-văn-Mậu, thi-công, ở đường Amiral-Dupré số 26, bị tòa phạt 50 quan. Khu chứng ra trường hỏi, không ngờ bão đi vắng đi, 3 giờ chiều sẽ tới, vì hồ 12 bị cáo nói rằng đó và buổi sáng thứ tư 3 mai cũng còn bỏi nữa.

Bị cáo ra trả lời

Trước hết xin kể cho rõ số trạng-sư lãnh biện bộ cho bị cáo. Số nầy tới 12 trạng sư : Ferlande Bernard, Loye Giác, Thảo, Desgrand, Motais de Narbonne, Blaquière Bézlat, Dujou, Cancel Iserl, Dasson. Lúc đọc bản trạng cáo ông Trần-bộ chánh chỉ nghe kỹ đó.

Từ buổi sáng tòa nhóm tới gần 9, 10 giờ mà không có gì lỏ thôi cả. Vì hồi đầu quan chánh án Weil bảo bị cáo phải ngồi yên. Nếu ai rụo rịch hay cười cợt thì bị phạt ngay. Nghe cũng xin bên trạng sư đừng xen vô lúc hỏi xét, chỉ có cho mất ngày giờ, các trạng sư đều chịu.

Bấy giờ khỏi sự hỏi bị cáo. Hỏi vắn-tắt, chỉ có vài người trả lời mấy câu, vì phần đa nhóm nầy người ta cần xét mục-đích và cách tổ-chức của đảng Cộng-sản nhiều hơn hết, rồi sau mới xét qua các cuộc hoạt-động của chúng.

Dương-Hạc-Đính nói gì ?

Bị-cáo thứ nhứt là Dương-Hạc-Đính, nghe và khai nông đủ hiểu qua vụ án nầy được.

Dương-Hạc-Đính kêu là Nguyễn-văn-Trợ tức là Dương-Hạc-Đính hay là Lê-Sơn, vốn là người Hanoi tỉnh Hà-đông. Đính năm nay 27 tuổi lúc bị bắt thì và dạy thầy giáo trường tư kia tại Saigon đường Lefèbvre số 133.

Đính bị án khổ sai chung thân, xử khiếm diện hồi 17 Novembre 1931, do tòa đại hình Hanoi xử, về tội tụ tập làm loạn phá rối cuộc trị an, và đồng lõa ám sát với toan ám sát người ta. Chính và là tay trọng yếu của đảng, *Thanh Niên* ở Hanoi, cũng vì lẽ đó nên bị án nặng như kia.

Năm 1929, hội-nghị Hương-cảng sai Đính đi Namkỳ và chính và lập đảng cộng-sản ở Đông-dương đó ; ban đầu và tự họp đảng viên, lấy hiệu đảng là *Thanh Niên*. Rồi và tổ chức ở Saigon một ban trị sự, ở Mytho và Cantho hai tiểu-ban.

Sau khi ấy, Đính đi qua ở Hương-Cảng, rồi qua năm 1930 thì về Nam-kỳ. Bấy giờ Đính và Ngô-gia-Tự (bị bắt trước) với Huấn (trốn) là có chơn trong bên trị sự tạm thời của đảng Cộng sản, cùng nhau lo tổ chức các chi bộ và lo truyền bá qua nghề. Đính có ra một tờ báo hiệu là *Le Do*. Đi ngày 31 Mars 1930, và bị bắt ở trong một giao nhà ở Cầu-Mống nơi đó là chỗ tụ họp của bọn Cộng-sản. Linh xét ở nhà sẵn rồi nhiều giấy tờ Cộng-sản. Chẳng nhờ bắt Đính, lấy khai, mới rõ cách tổ chức của đảng Cộng-sản ở Đông-dương.

Nghe quan chánh-tòa hỏi, Đính trả lời và khai lại nhứt-nhứt đều khai rõi. Theo lời khai Đính, mục đích của đảng không phải là đuổi người Pháp ra khỏi Đông-dương mà là thay đổi chánh thể cai-trị, lập thành chánh-phủ lao động (Xô-viết) và cốt làm cho lao-động vô nông dân chống lại với chánh phủ hiện thời.

Dương-Hạc-Đính bối rối đi được, lúc tùng học ở trường Albert Sarraut, có dự vào cuộc bãi khóa, và sau thì rớt tú tài. Bấy giờ và đi qua ở Hương-Cảng mà nhóm cách mạng của đám người Nam Việt bôn-đào ở bắc-ngoại, và tụ họp nơi ở Quảng đông. Chỉ nơi đó, Đính tập tành chủ-nghĩa phá hoại vậy.

Mỗi khi hội-nghị Hương-Cảng xuống tuyến đi dự thính, sẽ biết được nhiều người Annam có chưn ở đó, là : Lê-Lợi, Vân, Cô Đức, Cô-Thuận, Thông-Trọng (ấy nầy hồi đó cũng là kẻ ám-sát Legrand) với Au-Nhượng vân vân... Ngay lúc đó, vào tháng chạp năm 1929, Nguyễn-ái-Quốc về Hương-cảng, thì đảng Cộng-sản đã tổ chức rồi. Ái-quốc bèn đứng ra làm đầu đảng và toan đem đảng cộng-sản ở Bắc-kỳ cho nhập vô đảng ở Trung kỳ, nhiệp lại làm một. Bấy giờ muốn lập nên Đông-dương cộng-sản đảng, nên sai Dương bạc Đính đi về Saigon coi Hồ trung-Mậu thì đi Tân-gia-ba khuyến-kích bỏi tàu, Hồng sơn đi Vân-nam-phủ dỗ-dành người Annam cư ngụ ở đó. Đến như Phan-Đức thì ở lại Hương-Cảng để báo tin các nơi, còn Trương-văn-Lãnh đi Xiêm-la, Quảng-Đại thì ở Thượng-Hải. Như thế là chỗ chánh ở Hương-cảng bỏ đi chỉ Ái-quốc là đầu giọc.

Bấy giờ mới khởi sự thi hành theo chương trình đã xếp đặt, mới thám bắt được hai bản thảo quan hộ ở nhà Ngô-gia-Tự ; bản thứ nhứt là : *công việc cần nhứt phải làm của cộng sản Đông-dương*, bản thứ nhì là : *Tổ-chức ngay đảng cộng sản ở Đông dương*. Coi cả hai bản thì nầy thì thấy rằng chúng tính đuổi người Pháp ra khỏi Đông-dương, do bọn cách-mạng ở Tàu và Âu-đô giúp sức. Mà bọn cách mạng nầy là đám lao-động, nông dân, do *ban trị sự hành chánh trung-ương cộng-sản quốc-tế* chỉ huy.

Cách tổ-chức của đảng

Đảng cộng-sản Đông-dương do Mạc-tư-khoa sai khiến, mà Mạc-tư-khoa có chánh-phủ Đệ-tam, chánh-phủ nầy có hai cơ-quan : *Komintern* và *Profintern*. Đó là sự gian dối gạt người vậy.

Sự thật, chỉ có một viên lãnh-tụ cai quản đảng *Komintern*, tức là *Profintern*. Ấy là viên lãnh tụ cai-quản đảng cộng-sản quốc-tế, giữ cả quyền Hành-chánh của chánh-phủ Sô-viết, tức là *Komintern* đó.

Ở Đông-dương đây cũng có hai phe như thế, nghĩa là cũng có sự giả gắm như thế : ban trị-sự bí mật cho đảng, lập những đoàn lao động thợ thuyền và nông dân, đám người nào nhập vô liên đoàn nào có biết rằng mình đã đính chưn vào *Cộng sản đảng* đâu, lại tiếm tưởng rằng mình vô hội tương tế, để giúp ích anh em cùng nghề chỗ hội tối tăm chánh trị chánh triết gì đâu.

Bấy giờ xét qua việc của chúng ở Thượng-Hải. Ở Tương-Hải thì có một cơ sở kêu *phòng Viễn-Đông*. Đó chính là cách tổ-chức của Mạc-tư-Khoa vậy. Chánh-phủ Đệ-tam, người ta có sở của mình ở trong nước, còn để đặt khắp nơi nhiều cơ sở khác như ở trung ương Âu-châu đó.

Phòng Viễn đông có quản các tổng cộng-sản ở Viễn-đông mà đã được chánh-phủ Đệ-tam nhìn nhận rồi. Nào là đảng cộng-sản Tàu, Nhựt, Đông-dương, Cao-ly và Ấn. Đảng sau nầy có Tổng-uộc lập ở Tân-gia-ba. Đảng của Đông-dương kêu là *Trung-ương* ở giao thiệp với phòng Viễn đông ở Thượng-hải, và đầu hết thì lập ban trị-sự ở Hanoi và Saigon. *Trung-ương* có đặt ra mỗi nơi ở Đông-dương một ban trị-sự kêu là *Xứ-ủy*, và chính các Xứ-ủy có đại-biểu mỗi khi nhóm lại thì gọi là *Trung ương* đó. Dưới Xứ-ủy, có *Tỉnh-ủy* (ban trị sự mỗi tỉnh). Theo phép của đảng thì phải có *Tỉnh-ủy* trong mỗi tỉnh, mà khi thiệt hành thì có ở đó cũng được, ngay như Sài-gòn Xóm-lớn lại gồm luôn Tỉnh-ủy vậy. Sau Tỉnh-ủy lại có *Huyện-ủy* ức là ban trị-sự ở mỗi huyện, thì Nam-kỳ có mà thôi. Kế đó là có *Chi-bộ* (ban trị sự mỗi làng) rồi mới sanh ra *Chi-bộ ấp* (ban trị sự mỗi Ấp).

Liên-Đoàn của lao-động và nông-dân thế nào ?

Ngoài ra các ban trị sự bí-mật của kẻ vẫn-sĩ đó, còn có những đoàn-đoàn của lao-động thợ thuyền và nông dân nữa.

Liên-đoàn của lao-động thợ thuyền thì kêu là *Công Hội*, còn liên-đoàn của nông-dân thì gọi là *Nông Hội*.

Chủ nghĩa của *Công Hội* thì là đòi các quyền bạn, đòi cải ách xã-hội và chống chọi với sự áp bức của chủ, còn về *Nông Hội* thì chúng bày một cái chủ nghĩa khác là đòi bớt tuế và bớt nuộc chủ điền lớn phải chia bớt đất cát cho mình.

Rồi lập ra một ban tại Saigon, kêu là *Tổng-công Hội Đông-dương* hồi tháng giêng năm 1931. Hồi năm 1930, ở Saigon cũng lập một hội kêu là *Liên-đoàn thiệp-nhứt* (*Union des Syndicats*) do Nguyễn-Thái cai-quản, chúng lại đặt tên hội nầy là *Tổng-công-Lợi Nam-kỳ*, và đã có nhóm hội nghị lần thứ nhứt hồi đầu tháng giêng năm 1930 rồi.

Ấy, chính là *Tổng-công-Hội* tổ-chức những cuộc biểu-tình ở Saigon và Nhà-bè đó. Ban đầu chúng toan bắt công, do theo lịnh của *Komintern* là phải hoạt động liền liền, để là bước đầu lên của cuộc cách mạng.

Có một liên-đoàn lớn nhứt và quan-hệ nhứt là liên đoàn Nhà bè lại có một liên-đoàn nữa là ở Hốt-ta Dĩ-an, có hội của hãng Charner, hội của Nhà đèn, hội của F. A. C. I., hội của bồi bếp, hội của cai-kí xe, hội của thợ may v.v...

Nguyễn-Ái-Quốc có ra lịnh cho nầy liên đoàn ấy phải đại biểu đi Mạc tư khoa dự hội-nghị của *Profitern* nhóm hồi tháng tám năm 1930. Bại biểu có ba người là tên Lê văn Khiết Phan Đức và Pai Văn. Việc Annam phải đại biểu đi Mạc tư khoa đây, chẳng tỏ rằng bao giờ Mạc tư khoa cũng có ở sau lưng đảng cộng sản Đông dương vậy.

Dương-Hạc-Đính khai cũ như thế và tỏ ý ăn năn việc mình đã làm.

Chúng tôi muốn thuật rõ ràng công việc của đảng cộng-sản là thế, cho biết mục-đích và cách tổ chức thế nào. Đến lời khai của mỗi người thì xin hoãn lại số sau, vì mực giấy có chừng bạn mà vụ án nầy vẫn còn dài....

LE-VAN-VINH
Diplômé de l'Ecole Nationale d'Horlogerie de
Besançon
76 A Rue d'Espagne — Saigon
(Angle Catinat-Espagne)

BÁN và SỬA các thứ đồng hồ nhỏ lớn. Công lãnh sửa các máy nhỏ như là : Compteur kilométrique — máy hát — máy chụp hình — máy đánh chữ, vân, vân.

Có bán đồng-hồ rẻ cho tiện kẻ mua dùng (từ 3$ chí 6$ thì xin được tốt).

Giá thanh Tân-Tàu

Giá lúa tại Chợlớn
Ngày 2 Mai 1938

LÚA
Mỗi tạ 68 kilos

Gocong	1.61
Bentre Bair'	1.55
Bentre	1.58
Mytho-Tânan	1.58
Cai-Lay	1.58
Cai-Bè	1.58
Vinhlong	1.58
Bassé	1.58
Can-Chong	1.62
Cang-Long	1.62
Travinh	1.62
Bai-xau	1.61
Baclieu	1.68
Rachgia	1.75
Phuocloan	1.75

GẠO
Mỗi tạ 60 kilos

Gạo N° 1 25 % tấm	
Gạo N° 2 40 % tấm	
Tấm	1.95
Tam	1.75
Cám trắng	0.60
Cám lức	0.25
Bao lúa vo	10.00
Bao gạo	21.00

Omon	1.58
Cairang	1.58
Thot-not	1.55
Longxuyen	1.58
Chaudoc trang	1.52
— Đỏ	1.27
Tanchau	1.27
Sadec trang	1.52
— Đỏ	1.27

CAO MÊN

Battampang	1.55
Banam	1.50
Soai riong	
Lôn đo	1.27

TÀU TỚI

Pháp lại.

Per avion	4 Mai
Dupleix	11 Mai
André Lebon	3 Mai
Cap Salat Jacques	13 Mai

Ở Tàu về Nhựt về

Arisgnan	12 Mai
Min	19 Mai

Ở Bắc và Trung-kỳ về

Kouang-Si	29 Mai
Compiègne	15 Mai

Ở Singapore qua

G. G. Merlin	4 Mai

TÀU ĐI

Qua Pháp

Per avion	7 Mai
D'Entrecasteaux	3 Mai
Kouang Si	3 Mai
Cap Tourane	5 Mai
Mie	22 Mai
Compiègne	19 Mai

Ra Bắc và Trung-kỳ

Claude Chappe	4 Mai
Dupleix	14 Mai
Cap Saint Jacques	16 Mai

Qua Tàu và Nhựt Bổn

André Lebon	6 Mai

Đi Singapore

Moderne Laboratoire
DE PROTHÈSE DENTAIRE
LAM-QUANG-SI
DENTISTE : Phòng trống răng chuyên môn
20 năm. Sớm mai từ 7 h. tới 12 h. — Chiều từ 2 h. tới 9 h.
72, Vannier Chợ-Cũ — Saigon

ĐỂ DỤC LÒNG TIẾT KIỆM CỦA BÁ-TÁNH

VIỆT-NAM NGÂN HÀNG
MIỄN-NAM — KIỆM-CẢN — ĐOÀN-THỂ

Muốn giúp cho quí vị nào lo tiền tận chức định tiền dư mỗi ngày, dặng để dành cho các con của quí-vị, hay là phòng hờ khi bứu sự lúc về sau, nên Công-ty VIỆT-NAM NGÂN-HÀNG, có mua bên Pháp nhiều hộp bỏ ống bằng sắc, xi-kền tốt đẹp dễ riêng phần quí vị dùng.

Bổn Ngân hàng cũng đã nhứt định trả thế cho quí vị tiền cò mà phải dán trong cuốn sổ « Tiết kiệm » của quí vị lúc quí vị đến gởi bạc.

Lại nữa, muốn thêm tiện lẻ cho quí vị nào mắc làm việc bằng ngày, bổn Công-ty sẽ để cửa tới SÁU giờ RƯỠI tối, mỗi đầu tháng, từ MỘT tây cho tới NĂM tây, trừ ngày thứ bảy và chúa nhựt.

VIỆT-NAM CÔNG TY BẢO HIỂM XE HƠI

Công-ty nặc danh vốn 200 ngàn đồng
Hội-quán : 54 56 đường Pellerin, Saigon
Tên gây thép : ASSURANA !
Giây thép nói : 748

1° Giá tiền bảo kê rẻ hơn các hàng khác
2° Khi rủi ro bồi thường mau mắn

TIỂU-THUYẾT CỦA BUỔI-NHÀ-NAM — N° 103

LÒNG NGƯỜI...

VỌNG-VÂN

CHƯƠNG THỨ BA

I. — Công khó 16 năm.

Chẳng để xe mới rút chay, thì có một bà lão đầu kia đi lại cầm gọng xe và kêu lớn rằng :

— Hai, cháu đi đâu đây ?

Thị-Hai nhìn ra thì là bà già năng gặp hôm no tại bảo quán Namkỳ Tân-dân với vợ Bình-Trực. Bà kinh lịch Tùng !

Sẽ là bà vô nhà độc phủ Tương một lát rồi trở ra tính đưa Bình Trực đi Bà-chiểu về Bà đường ngang trên phía đó hiu-chưa ?

thành tây có nửa giờ mà không thấy xe ông ta trở ra. Bà nóng nảy trong lòng. Bà mới chen người ta, thả bộ lớn ngà ba đường Larclauze mà đứng nửa, té ra lên đó gặp một anh lính hiếp đáp một người dân bà bán dưa xiêm, bà mắc can thiệp giùm, mà bất ý không thấy xe Bình Trực chạy về. Xong đâm rầy rà kia, bà đứng chờ Bình-Trực một chập nữa. Chờ không thấy, bà mới thối bước trở lại Té ra bà về gần tới cửa ngõ, thấy một nàng con gái bình đang giống hệt nàng ba gặp tại bao quán N. K. T. D, đương bước lên xe kéo.

Bà bương bả lại gần nhìn ra quả là nàng, bà mừng quýnh, tay chụp lấy gọng xe, miệng hỏi nàng :

— Hai, cháu đi đâu đây ?

Thị-Hai nhìn, nhớ bà, liền biểu sắc, song hỏi gượng :

— Thưa bà, bà là ai mà bà

— Thôi mà, cháu còn giấu bà sao được. Bi, đi theo bà về nhà đây đã. Tội nghiệp mẹ mấy trăng mấy đêm ngày bà ăn bỏ ngủ, mà mấy đành lòng nào bỏ lẳng vậy hũ ?

— Thưa bà, cháu vô trông nhà đó không được.

— Ấy đi vô với bà một chút bà lấy khan rồi trở ra mà.

— Mấy người đưng chờ coi dám cười, thấy hai người dân bà bận bịu, tri kéo nhau... thì lấy làm la bà lại mà coi. Thị Hai liệu thế trốn tránh không khỏi, thì ngồi bà kinh lịch Tùng, nước mắt nàng muông dầm dề, để cho bà dắt đi đâu thì dắt.

Bà tính dắt thị Hai về nhà lấy khan rồi trở ra kiếm xe về Vĩnh hội ; vừa vô ít bước gặp Bình-Trực ở trong nhà đi ra xăn xái tìm

Ông ta kêu bà hỏi mà hỏi :

— Có đi đâu nãy giờ, chẳng kiếm hết sức ?

— Chúng tôi lại hỏi nào, có không thấy ?

— Trở lại lâu rồi.

— Bắt nhơn, tao đón chau mà không gặp.

— Cô nàm tay ai đây ?

— Con Hai chớ ai.

— Huỷ !

— Tao nhờ đi đón chau mà gặp nó thình lình, may không biết chưng nào !

— Hèn chi mà hồi nãy, tôi vô nhà không gặp.

— Nó mắc đi ngoài nãy mà gặp nó gì ?

— Thị Hai đem sửng Bình-Trực không biết ông ta là ai, đi vô nhà mình làm gì. Bà kinh cười ma ma mắt, nói với Bình Trực rằng :

— Thôi chau ở đó một chút bà đem con nhỏ về giao cho mẹ nó mừng nhau rồi có trở lại. May không biết bao nhiêu, tìm kiếm mấy tháng trời không ra, thình lình một chút mà gặp.

— Không được, cô phải trở về đã...

— Trở về rồi bà con nhỏ nầy ở đâu

— Cô hãy đặt mẹ theo rồi một lát nữa sẽ về một lượt. Cha chú trong nhà có một việc là lung quá, cô vô đó mà coi.

— Việc gì ?

— Khách khứa tưu đã chờ giờ đang về đình xã lấy ma thình lình ai đâu không biết vô trao cho anh Tương một phong thơ gì, ảnh vừa đọc qua thì xanh mặt lật đật lên lầu đóc hết thơ rồi anh xiểu ra, bất tỉnh, làm cho chú và con Liên cũng thất sắc. Trong nhà đương bình vên, mà về ma xảy ra một việc là lung lắm cho cả nhà nào động khách khứa bất hùng. Sẵn cô thầy thuốc Thiên đi đám cưới, nay giờ đang ở trên lầu lo cứu chữa anh Tương ma chưa rõ ảnh đã tỉnh lại chưa.

— La dữ kia !

— Thôi, để dắt con Hai vô thăm một chút.

Thị-Hai đăng dăng không muốn đi theo, mà vì bà kinh nên tay từng chặc cứng, không dám hướng ra mà nàng tiếc thiết không được cực chẳng đã phải rầu rầu, bước theo bà người về nhà.

Khách trong nhà, người nào cũng lộ vẻ lo sợ trên mặt, chơm chơm nhau xầm xì.

CON NỮA
MẤY HÚT THUỐC TAM SẮC
LÀ MẤY HÚT THUỐC THƯỢNG HẠNG
CIGARETTES NATIONALES
HÚT BÀ NGON MÀ LẠI KHÔNG PHỔ CỔ

Hãy hút thuốc điều hiệu

Mỗi gói 6 xu

COTAB
DISTRIBUTEUR

CASINO

HÁT BÓNG NÓI RA TIẾNG

Từ bữa thứ sáu 28 Avril tới thứ năm 4 Mai 1933

«Lão thầy tu yêu nghiệt»

Diễn giả :

RASPOUTINE

và

Conrad Veidt

Thế giới thời sự nghe tiếng nói rõ ràng

MỚI HẠ GIÁ :

Matinée et soirée

Loges Galerie-la place	1$50
Loges Parterres »	1.00
Fauteuils »	0.80
Mihtaires Baignoires	0.60
Quatrièmes »	0.30
Enfants »	0.20

Giá chắc không tiền chi thêm

EDEN

HÁT BÓNG NÓI RA TIẾNG

Từ bữa thứ tư 3 Mai tới thứ ba 9 Mai 1933

Tuần hát đã cả động cho cuộc hàng không

SOUS LE CASQUE DE CUIR

và

GINA MANES

Thế giới thời sự nghe tiếng rõ ràng

Giá đặc biệt mỗi tuần hát nầy :

Thứ tư 3 Mai

Loges et Fauteuils 1re Serie...2 $ 50
Balcon et Fauteuils 2e Série...1 $ 25

Mấy ngày khác buổi chiều và tối :

Loges et Fauteuils 1re serie... 2 $ 25
Balcon et Fauteuils 2e série... 1 $ 25

TRẮNG BÔNG TANG

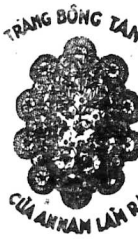

CỦA AN-NAM LẤN RA

LÀM KHÉO, KỸ CÔNG

NHIỀU KIỂU CHỌN LỰA

NĂM NAY RẺ HƠN MỌI NĂM PHẦN NỬA

La Tortue

Phan-thúc-Trác

16 SABOURAIN SAIGON

Téléphone 986

Trên 16 năm danh tiếng

Thuốc « Nam-Hồng-Tề »

No 6 Rue Jean Monlau à Saigon

Thuốc bổ chứng, song chữ trị chánh mấy bịnh sau đây : Vàng lạnh ban cua, lưỡi trắng, ho, kiết, ăn không tiêu, bốn huất đường đại vệ tiểu tiện đau bụng, đầy da bụng ít máu xanh xao ; đau bà đường kinh không đều, có thai nên dùng thuốc mà dưỡng thai ; con nít đau bung sên, lãi và bị cảm tích.

Không bịnh dùng thuốc nầy thường thì con người đang ngon ăn, ngon ngủ và trở nên phì mỉ.

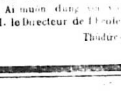

NAM-HỒNG-TỀ

Giá thuốc :

1 gói	0$40
3 gói	1.00
7 gói	2.00
14 gói	4.00
30 gói	8.00

Có tính nhẹ hằng riêng cho các quí vị mua về bán lại.

CÁCH MUA THUỐC

Ở gần, Xin đến nhà tôi mà mua thuốc (6 Rue Jean Monlau Saigon).

Ở xa, Viết thư thì tôi gởi thuốc cách lãnh hóa giao-ngân (contre remboursement) khi thuốc tới, nhà giây thép cho hay thì đóng tiền tại đó mà lãnh thuốc.

Gởi thơ cho tôi xin đề như vầy.

Monsieur J. Thanh
6 Rue Jean Monlau à SAIGON

CAISSIER

Có một vị thầy giỏi [illegible] trên [illegible] xin tìm [illegible] chưa cao mà [illegible]

Ai muốn dùng [illegible] M. le Directeur de l'école [illegible]

Thâu-Giang.

NHỮNG CÁI LÒ MÊ-MỘNG

I.— Thứ vàng làm hại người

Cái làm trở ngại khó khăn nhứt ở trên đời này có lẽ là vàng. Mà thứ vàng gớm ghiếc, làm hại người, thứ vàng của một bọn buôn bán lớn nhỏ để gom, về một cách bất-chánh (bọn nầy là rắn độc) thì gọi là gì?

(Tiếp theo)

Chiếc xe tắc-xi rỗ máy chạy. Mấy tên nhảy xe đã rủ xuống rồi. Thế mà tôi còn thấy một viên lính đứng gần tên sắp-phơ vừa biên chép gì đó, chưng đi xong rồi. Bỗng có tiếng nói :

— Chờ họ chỡ nó lại nhà mồ... Chắc vầy, vì cái chết của nó khả nghi quá.

Bấy giờ có hai anh lính tuần phòng cởi xe máy giải tán tụ-tập hồ chứ nhẽo, vì tụi nầy chưa chịu đi, cứ đứng đó bàn luận thì thốt om sòm. Lại có tụi chùm nhum ở trước nhà khiêu vũ, bỉ đuổi chạy te hết. Mà cũng là thiết, bàn thường có ai để ý gì trên bảng hiệu của nhà khiêu vũ nầy đâu, giờ có chuyện nầy, người ta trông lên tấm bảng sơn đỏ ấy, rồi ngó ra thấy nó đội ánh sáng xuống lề đường, như một vũng máu đào, ta thay !

— Ông bẩm thằng cha đó chớ?

Tôi bỏi viên quản-lý như vậy. Và nghe hỏi, và lật đật ngó quanh quất, thấy không ai, mới nói nhỏ với tôi rằng :

— Biết chớ... Ấy là L... Jacques, vốn là một tên kép đóng trò hát bóng có danh tiếng. Lão nầy và bị « sẩy cú » đó là lần thứ nhứt, vì có lặt bít thuốc phiện trắng, bị chết bụt một lần, gần đây có đi đời quá. Lão trước bị say thuốc lắy, rồi mà thương ba trăng mới ra. Từ ra nhà thương đến nay, tôi gặp và hai lần, tưởng đâu và hỏ được chứng bịnh ngã nghiện đó rồi chớ. Hễ mạnh rồi thì đi về miền Nam, vì và có kỷ rất cái gì nghiện đều đóng trò chơi bông ; thấy và vui vẻ, hình như thoát khỏi ách rằng... Cơ khổ chiếu nầy, và đi theo cặp mới đó. Cũng có bịnh người đàn-bà mặc đồ đen, đào Khiêu-vũ đó, đã dành ép uổng vô, làm và ghiền thuốc phiện trắng.

Tội-nghiệp : còn nhỏ tuổi, tài sắc gồm hai bề thứ « mốt-phinh » làm phải tiếu tụy, nhan sắc có kém đi mà tìm chết cũng không được mạnh như xưa nữa... Và hồi trước coi bộ ít chỉnh nết na lắm bớ, cứ chỉ và nói năng có mực thước lắm. Ai đè đầu... hồi chiều ấy, trước khi và cùng có khiêu vũ vài chập, chưng đờn nhạc đánh ăn « tăng gô » thì và rút êm. Không biết phải ngay lúc đó và đi kiếm được « thuốc cưng » của và rồi và nuốt tuốt hết chăng? Hình như từ khi và ra nhà thương, thì có lẽ buồn lắm quen lúc trước theo dựa và luôn...

Nói tới đây viên quản lý đó từ giã tôi, vì có việc của nhà hàng.

***

Trên đó là câu chuyện của ông *Marcel Monterron*. Ông đi điều tra về cuộc buôn thuốc-phiện lậu quan sát cái hại của thuốc phiện tế nào, ông đều bày tỏ ra hết. Câu chuyện còn dài và có lý thú lắm, chúng tôi mới thuật lại đây xin các bạn cứ đọc tới sẽ thấy.

***

« Jacques L... là một người đóng trò hát bóng, đã có đóng hình nhiều phim, được người ta hoan-nghênh lung lắm ; hôm qua và ra khỏi Montmartre thì có ít thình lình, cái chết khả-nghi, xác và đem về viện mổ xẻ, để khám nghiệm. Người ta nói Jacques L... bắt đầu kỷ từ là tự đông thuốc phiện nhiều quá. »

Đoạn nầy, tôi cắt ở một tờ báo kia. Nguyên sau cái đêm buồn thảm ấy, sáng lại không biết gì khiếu, tôi đi đọc trên mé bờ hồ kia, tay cầm tờ báo, đọc tới đoạn trên đó...

Rồi tôi nhớ lại như vừa ra khỏi đền Liệt-cường, cái đền đốc nầy hòa bình cho thế giới. Chốn đó là một cái viện thí nghiệm rộng lớn bao la của thế giới, nơi ấy những nhà chuyên môn bác lắm có thành tâm, có nhiệt huyết, ra sức đúc ra những quyền lợi, tận tâm kéo những quyền lợi của các dân tộc gom lại cho hòa nhau, và toan trị những chứng tham những hiểm nguy là chích những thứ thuốc êm đềm hồ dưỡng. Những thứ thuốc ấy là không ngoan và quân binh. Lấy chuyện nhỏ sánh với chuyện lớn lấy khoa-học lý với cuộc đời, lấy khuôn khổ một nơi đem ra đối đầu với thói cuộc thế giới năm châu, cả đều tương đương với nhau, cả đều giống nhau như in, có khác gì.

Tôi ở đâu đó đi ra, lỗ tai của tôi vẫn còn vẳng-vẳng nghe những lời nói : nào đánh đổ nào kêu gào chống cự đó, nào la ó bão cho hai cái hại, tiếng hiệu tuyên chiến...

— Giờ nầy không phải là giờ diễn văn nữa, bỏ đi, cây đã tới thời kỳ hoạt động. Từ ngày lập tranh hội Quốc-liên tới giờ phải bước qua một cái rạn khủng hoảng rất nặng nề, đó là một việc rất đau đớn, nhưng rõ ràng lắm vì là hội Quốc-liên phải cam voi những nguồn lợi to tát trên trường chánh trị và kinh tế. Mà ở trên như quân xã-hội nầy, hội Quốc-liên cũng gặp phải lắm nỗi khó khăn như thế...

Sự khó-khăn trước nhứt là bịnh chứng phiện thuốc độc (*toxicomanie*), vẫn là một cái tai hại, là một vết thương làm cho nhân-loại than van đau khổ, đìu nhân lại muốn hay không, cũng bị nỗi hại như thế cả. Nếu cái hồi thảm-ảo thâm rề nầy đeo dính trong tim phổi của anh em bên phương Đông mà không tìm-nhiễm cho chúng ta ở phương Tây cũng vậy, chớ bằng ngày, trong các xứ ở đại-lục ta (*continent*) hoặc bên châu Mỹ, người ta vẫn kể ra những là bất bọn buôn thuốc phiện, nào có nhiều đám chết xảy ra thình lình, người ta nói chuyện tịch-thâu thuốc phiện từ vài cả ram cho tới mấy kí lô, có khi tới mấy tấn.

« À, ở hồ biển nầy, có kẻ cầm câu ra khơi, đem xuống tàu một mẫm hút thuốc phiện, để mua bán hút, thì còn gì sang bằng, quí bằng. Lại nghe ở xứ kia, người ta thuật chuyện rằng có người mê mỗi khi ngủ mê, thì đứa con đem cỏ vào lỗ mũi một kí thuốc phiện, tỉ-tí rồi trở nên giều vậy. Bây tôi xin nói cho các ông nghe rằng chứng ghiền á phiện không phải riêng gì cho một hạng người nầy, mà ngày nay ở xã-hội ta, chứng ghiền nầy những người ở các hạng đều rước lấy. Bất cứ là ở các nơi thang xã hội, đều có người hút, hít và người thuốc phiện đen, trắng đủ cả.

« Vậy thì cái vụ nầy đã là vụ chung cho thế-giới đó, chớ không phải là cái vụ thâm sâu riêng cho một dân-tộc hay một hạng người nào đâu. Mà tôi cũng không hiểu tại sao cáiại lại về tinh-thần, cái hại về thể-chất, cái hại làm cho con người suy yếu bạc-nhược như thế, lại có bằng ngàn, hàng triệu người rước lấy, chỉ làm lợi cho vài chục kẻ sản ra nó và — phải nói cho rõ — chỉ làm lợi cho vài người thừa hưởng. »

Ấy, những bài trôn đó là bài diễn-văn đọc ở đền Quốc-liên mà ông Monterron còn nhớ kỹ vậy.

(*Còn nữa*)

C.T.T. *thuật*

Phan-văn-Trường

(*Tiếp theo trương nhứt*)

người khù khờ ngay thiệt hay mà ; ấy là một chỗ đáng buồn đáng tiếc cho hiện-thân của ta vậy.

Càng thấy cố-chí tâm-địa của bọn nầy tiểu-nhơn vô tài bao nhiêu, ta càng nên phục cái hoài bão cao khiết của cụ Phan bấy nhiêu. Than ôi ! Bực quân-tử y mà phường tiểu-nhơn giả đời ái-quốc nhiều quá ái, trách nào thân-hạ sự chưa có chỗ nào khả-vì được cũng phải.

Tóm lại theo chỗ sở-kiến của tôi, cụ Phan có hai cái đức quân tử đáng treo gương cho đương-thế quốc nhơn :

Một là ở đầy học mới mà không bỏ hẳn cũ nước Nam, vậy là một người chơn chánh ái-quốc. Hai là làm việc đời không bảo thẳng, không vụ danh, không bợ ai, không cầu lợi, vậy là một bức chơn chánh chí-sĩ.

Thương thay ! Chưa chi Phan tiên-sanh đã quá cố đi, kể là sự đáng tiếc xiết bao, nhưng nhơn cái sanh bình tâm đức của tiên-sanh được người đời biết mà noi theo, thì trường tiên-sanh tũ cũng như sanh, mất cũng như còn vậy.

Nguyễn-kỳ-Phùng

Cầm-tạ cừ-tri

Trong kỳ tổ tuần rồi 30 Avril rồi, tuy tôi vẫn bận việc không thể đi viếng một vị cừ tri nào cả, nhưng mà anh em thương, bỏ cho tôi đến ba trăm lá. So sánh với cuộc vận-động kịch-liệt của kẻ nầy và cuộc vận-động âm thầm của kẻ kia, thì tôi có thể cho cái kết-quả bữa ấy là nhựt rõ rất là mỹ-mãn cho tôi.

Ai cũng rõ rằng tôi có nhiều hy-vọng đắc-cử kỳ chưa nhựt tới nầy lắm. Tuy vậy, anh em tôi xin cáo tuổi, nhường đường cho các vị thanh niên khác, vì có nhiều lẽ quan trọng.

1° Trong tuần nầy tôi không có mặt ở Saigon một ngày nào, vậy thời làm sao mà vận động cho mình đặng.

2° Hồ kỳ lại thì ở Xà-tây cũng như ở phòng Canh-nông, những người nhập tịch dân Pháp như tôi kỉ-lông thể ra dự cử phía Annam ta được.

Vậy tôi có mấy lời cảm ơn cho vị cử tri và xin hứa có ngày gặp gỡ về sau.

Nay kính

Phan văn Thiết.

Các nhà thề-thảo hay uống rượu DUBONNET

Số hiệu 1.108 S

Ấy là giấy số thuế thân của ông Phạm viết Tuận, tổng sự ở tòa án Saigon.

Nguyên bữa chúa nhựt rồi, trước khi đáp-xe đi Vishloer, thì ông có đi viếng anh em ở Gia-định để từ giã, khi về Saïgon ông đi xe autobus của hãng xe đặng. Rồi ông đánh rơi cái bốp phơi có cả giấy tờ nầy khác và cái giấy thuế thân số 1.108s.

Vậy như ai có bắt được, thì xin đem lại báo quán, số 72, Rue Lagrandière, trả lại, ông Tuận sẽ đền ơn xứng đáng.

Phải coi chừng

Bần ông, con trai phải coi chừng cái bịnh ngoại cảm nội thương cho lắm.

Ai rủ mang lấy bịnh ấy, thì xương cốt nhức mỏi thân thể tiều tụy, tinh thần dã dượi, biếng ăn, biếng ngủ, mất nhọc tới ngày, sanh ra chán nản cả mọi việc, tối ngủ chiêm bao mộng mị, đi tinh.

Muốn được mau mạnh, phải uống thuốc bổ DI TINH, hiệu ĐỨC - TRONG ANNAM nhân ngồi sao nam nhánh.

Thuốc nầy là một món thuốc gia-truyền rất linh-nghiệm. Ai ai cũng đều công nhận như thế cả.

Mỗi ve giá 1$00. Có gởi bán nơi cửa hàng cô Nguyễn-thị-Kính, 30 Aviateur Garros Saigon, Phòng [illegible] Institut Châu đốc, Bazar Minh Nhơn [illegible] Phan-thiết Annam, Bazar Hiệu Sport Gocong

Librairie Nghĩa Trong Boulevard Sandercs Cholon, Bazar Nguyễn-thanh Liêm Vinhlong.

Kể từ 4 Mai sắp tới...

Phụ nữ Tân-văn sẽ bắt đầu một cuộc cải cách lớn

- Cải cách về nội dung
- Cải cách về hình thức
- Cải cách cho kịp trình độ báo chí Âu châu
- Cải cách cho kịp thời thế mới ở nước ta
- Cải cách theo cảm nhựt tân nhựt nhựt tân

Các bạn đồng chí !
Các bạn cảm tình !
Các nam nữ độc giả !
Nam nữ Quốc-dân !
Âm chú ý đến !

Phụ-nữ Tân-văn

Bản quán P. N. T. V. rất cần dùng người đi bán báo và cổ động.

Mới lại ! Mới qua !

Hồi [illegible] năm nay những trà [illegible] « Ngọc Bội Nhơn » bán ra đang qui khách chơi ưa chỗ thích dùng nhứt :

Trà Trung Huế kỳ chưởng
Trà Liên Tử hai con nai đỏ
Trà Kim Cúc kỳ chưởng
Trà Tây Hồ bạch hầu con nai
Trà Bạch Lang con nai đỏ

Vì trà của bổn hiệu chọn rồng lại mới có đi tuyển Phước kiến nên uống vào rất thơm [illegible] lại không nóng nhứt, càng uống càng muốn uống hoài.

Nay [illegible] xin đến Trung quốc mới qua vào [illegible] quí khách hãy mua [illegible] xin nhớ khi mua hãy nhìn kỹ hiệu NGỌC BỘI NHƠN mới khỏi lầm đó giá mỗi thùng ngon.

Tại Cholon [illegible] Tân nhơn nhơn [illegible] danh tiếng nhơn là hiệu

NGHĨ BỘI-NHƠN
N° 7 rue des Jardins
Cholon cũ

LẠI THÊM HAI CÁI BẰNG CẤP

ĐỀ ĐẶNG NGĂN NGỪA SỰ GIẢ MẠO VÀ SỰ BẮT CHƯỚC KIỂU

Gần đây có nhiều người vì thấy thứ thuốc giải nhiệt của bổn hiệu kêu là Thần-hiệu THỐI NHIỆT ĐƠN, nhiều sức hay và sự mau hiệu-nghiệm [illegible] giải nhiệt của bổn hiệu nên ; làm như vậy đặng gạt những người vì vô ý hay là không đang biết chữ Hán.

Vậy bổn hiệu trước vì sợ mất danh tiếng của bổn-hiệu, vì có nhiều người vì vô-ý mà mua lầm thuốc giả mà không biết chứng cứng không [illegible] khi cũng hai cho thân thể nữa ; nên bổn-hiệu xin cho quí vị rõ, từ nay trở đi trong tờ thuốc THỐI NHIỆT ĐƠN nhãn hiệu CON Nai của bổn-hiệu có in thêm hai cái bằng cấp (MÉDAILLES) của Nam-Triều BẢO-ĐẠI đại Hoàng-đế và của Kiến phúc Hoàng-đế đã ân tứ cho bổn-hiệu.

Có lẽ nhờ sự in thêm hai cái bằng cấp nói trên đây trong tờ in [illegible] THỐI NHIỆT ĐƠN của bổn-hiệu, mà tự quí vị để nhận thuốc thiệt của bổn-hiệu và có thể phân biệt đặng các thứ thuốc giả hoặc nhãy theo hiệu của bổn-hiệu.

Sách thuốc mới của bổn-hiệu đã in xong. Có phát cho không, tại bổn-hiệu và các nơi đại-lý của bổn hiệu ở các tỉnh thành. Ở xa không thể tới xin thì gởi theo 1 cắt có, để làm tiền gởi sách thuốc.

NHÀ-THUỐC
THIÊN-HOÀ-ĐƯỜNG
CHOLON

SAIGON — IMP. THANH-MAU 5-7 RUE DE REIMS — Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-NHÂM